

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

FAKULTA EKONOMICKÁ

Bakalářská práce

**Potenciál Drnového potoka pro rozvoj veřejných
prostranství v Klatovech**

**The potential of creek Drnový potok for the
development of public spaces in Klatovy**

Michal Šíma

Plzeň 2023

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma

„Potenciál Drnového potoka pro rozvoj veřejných prostranství v Klatovech“

vypracoval samostatně pod odborným dohledem vedoucího bakalářské práce za použití pramenů uvedených v příložené bibliografii.

Plzeň dne 21.8.2023

v. r. *Michal Šíma*

Zásady pro vypracování práce

1. Proved'te rozbor problematiky rozvoje veřejných prostranství podél vodních toků ve městech.
2. Stanovte cíle práce a metodiku výzkumu.
3. Proved'te terénní mapování vybraných prvků potenciálu rozvoje veřejných prostranství podél Drnového potoka na území města Klatovy.
4. Výsledky zpracujte syntetickými metodami, včetně kartografických výstupů a doporučení rozvoje ve vybraných lokalitách.
5. Diskutujte výsledky práce a proved'te shrnutí výsledků.

Poděkování

Rád bych tímto poděkoval vedoucímu mé bakalářské práce, panu docentu RNDr. Janu Koppovi, Ph.D., za cenné rady při zpracovávání této práce.

Obsah

Úvod	7
1 Cíle práce	8
2 Veřejná prostranství.....	9
2.1 Typy veřejných prostranství.....	10
3 Funkce veřejných prostranství v urbanistické struktuře měst	14
3.1 Sociální funkce veřejných prostranství	14
3.2 Environmentální funkce veřejných prostranství	16
4 Funkce vodního toku v městském prostředí.....	18
5 Problematika rozvoje veřejných prostranství v blízkosti vodního toku.....	20
6 Revitalizace vodního toku ve vztahu k městskému životu	22
6.1 Příklady dobré praxe	23
6.1.1 Lobežské louky	23
6.1.2 Park u Rakováčku	24
6.1.3 Poldr na Mochtínském potoce	25
7 Metodika	27
8 Vymezení řešeného území	29
9 Veřejná prostranství podél Drnového potoka v Klatovech	32
9.1 Mercandinovy sady	37
10 Hodnocení kvality vybraných veřejných prostranství	41
10.1 Mercandinovy sady	41
10.2 Předprostor kulturního domu Družba	43
10.3 Tylovo nábřeží.....	45
10.4 Nábřeží Kpt. Nálepky	47
10.5 Sportovní areál TJ Start Luby.....	49

11	Vyhodnocení kvality veřejných prostranství	51
12	Posouzení územní studie ÚS.24 - Údolí Drnového potoka	54
13	Návrh na rozvoj veřejných prostranství podél Drnového potoka.....	59
	Závěr	60
	Seznam použitých zdrojů	62
	Seznam tabulek	65
	Seznam obrázků.....	66
	Seznam grafů.....	68
	Seznam příloh.....	69
	Přílohy.....	70
	Přílohy	
	Abstrakt	
	Abstract	

Úvod

Veřejná prostranství jsou součástí našeho každodenního života. Mohou to být místa, kterými jenom procházíme, nebo zde také můžeme trávit delší čas spojený s rekreací a odpočinkem. Zároveň jsou důležitým aspektem měst, který spoluutváří jejich urbanistickou strukturu. Je proto velmi důležité tato prostranství neustále zkvalitňovat a rozvíjet jejich potenciál. Nábřeží a bezprostřední okolí vodních toků, to jsou místa, která se jeví jako ideální pro rozvoj veřejných prostranství. Přesně těmto místům se budeme věnovat. Konkrétně to jsou prostranství, jež se nacházejí podél Drnového potoka, který je důležitým vodním prvkem města Klatovy. Veřejná prostranství v blízkosti řek a potoků mají totiž velký potenciál poskytnout řadu výhod místním obyvatelům i návštěvníkům. Poskytují příležitosti k rekreaci, relaxaci a socializaci. Tato prostranství mohou zahrnovat parky, stezky a další zařízení, která jsou přístupná veřejnosti. Parky v blízkosti vodních toků mohou poskytovat například místa na piknik, hřiště a sportovní zařízení, která si mohou užít rodiny, přátelé i jednotlivci. Stezku podél řeky lze využít k chůzi, jízdě na kole nebo běhu. Veřejná prostranství lze využít i pro společenské akce, jako jsou koncerty, festivaly a trhy. Celkově mohou veřejná prostranství podél vodních toků zlepšit kvalitu života místních obyvatel tím, že poskytnou příležitosti pro venkovní rekreaci a socializaci. Rozvoj těchto prostranství může však přilákat i návštěvníky ze širšího okolí. Místní podniky, jako jsou restaurace, obchody a hotely, pak mohou těžit ze zvýšeného cestovního ruchu. To může vytvářet pracovní místa a stimulovat místní ekonomiku. Zapojení Drnového potoka do urbanistické struktury města však není v mnoha případech správně řešeno. Přístupnost k samotnému potoku je, až na určité výjimky, značně omezená či žádná. Velmi žádanou změnou by proto bylo podniknout určité kroky s cílem zpřístupnit tento vodní prvek obyvatelům města i jeho návštěvníkům.

1 Cíle práce

V této práci se budeme zabývat veřejnými prostranstvími podél toku Drnového potoka v rámci města Klatovy. Nejprve si řekneme, co pojem veřejná prostranství vlastně znamená. Dále si probereme typy veřejných prostranství, jaké funkce plní tato prostranství v rámci urbanistické struktury měst a zároveň jakou funkci mají vodní toky ve městech. Následně si rozebereme problematiku spjatou s rozvojem veřejných prostranství podél těchto toků a uvedeme některé možnosti a případy revitalizace vodních toků ve městech. Účelem práce je poté zmapovat výskyt veřejných prostranství na území města Klatovy a zhodnotit aktuální stav vybraných prostranství. V souvislosti s již vypracovanou územní studií, která se zabývá veřejnými prostranstvími v intravilánu města Klatovy, budeme posuzovat tuto studii, zdali jsou návrhy v ní uvedené skutečně adekvátní k současnému stavu těchto míst a zdali by byla navrhovaná změna žádaná z pohledu každodenních interakcí obyvatel, kteří na těchto místech tráví svůj volný čas nebo jimi pouze procházejí. Spolu s tím je jedním z cílů této práce zjistit oblasti možného rozvoje těchto i dalších potenciálních prostranství a navrhnout jejich zapojení v souvislosti s Drnovým potokem.

Cíle bakalářské práce jsou:

- Provést inventarizaci veřejných prostranství podél toku Drnového potoka v rámci města Klatovy
- Zhodnotit aktuální kvalitu vybraných veřejných prostranství z hlediska vybraných ukazatelů
- Posoudit územní studii ÚS. 24 – Údolí Drnového potoka
- Vymezit oblasti s potenciálem pro rozvoj veřejných prostranství a navrhnout jejich zapojení v rámci vodního toku

2 Veřejná prostranství

Veřejná prostranství mají svůj původ již v antickém Řecku. V souvislosti s počátkem vzniku demokracie v městském státu Athény začalo docházet souběžně i k vzniku prostorů sloužících jako místa, kde obyvatelé mohou svobodně vyjadřovat své názory při lidových shromážděních. Za tímto účelem začali vznikat uvnitř tohoto i dalších měst veřejné prostory, ze kterých se později stala veřejná prostranství (Krbová & Ježek, 2020, s. 13).

Veřejné prostranství je pojem interdisciplinární. Z urbanistického pohledu je vnímáno jako místo veřejného života a občanských aktivit. Sociologové tento pojem vnímají jakožto místo formování komunit a setkávání lidí, a to jak organizovaných, tak i spontánních. Architekti jej zase vnímají jako prostorovou podstatu územního plánování a jako místo bez zástavby (Krbová & Ježek, 2020, s. 16). Veřejná prostranství jsou zároveň vnímána jako nepostradatelná součást kultury a společnosti plnící řadu důležitých funkcí (Kalný, 2017, s. 127). Zajišťují společenský život a jsou považována za prvek identifikace se sídlem. Probíhají zde různá setkání, diskuse a jiné aktivity, které lidé podnikají ve svém volném čase (Krbová & Ježek, 2020, s. 14).

Ustanovení § 34 zákona o obcích stanovuje: „Veřejným prostranstvím jsou všechna náměstí, ulice, tržiště, chodníky, veřejná zeleň, parky a další prostory přístupné každému bez omezení, tedy sloužící obecnému užívání, a to bez ohledu na vlastnictví k tomuto prostoru.“ (Kalný, 2017, s. 129). Těmito prostranstvími jsou míněny veškeré nezastavěné veřejné prostory, které jsou volně přístupné všem lidem bez výjimky. Jedná se zkrátka o místa přístupná veřejnosti (Krbová & Ježek, 2020, s. 14). Některá veřejná prostranství mají však v rámci přístupnosti určitá omezení, a to buď prostorová (část prostranství může být zpoplatněna) nebo časová (zavírací doba) (Krbová & Ježek, 2020, s. 15).

Veřejná prostranství nemusejí být nutně a pouze ve veřejném vlastnictví. Některá tato prostranství mohou být totiž i ve vlastnictví soukromém. Jedná se například o soukromá parkoviště nákupních domů, soukromé parky a zahrady (Krbová & Ježek, 2020, s. 15). „Vlastní-li soukromý vlastník pozemek, který splňuje všechny znaky veřejného prostranství podle zákonné definice, je nutno též akceptovat možnost, že obec takovýto pozemek prohlásí za veřejné prostranství. Příslušná obecně závazná vyhláška obce tak jen deklaruje již existující stav.“ (Kalný, 2017, s. 133).

Z pohledu vlastnictví se můžeme setkat také s poloveřejnými a polosoukromými prostranstvími (Krbová & Ježek, 2020, s. 16).

Tab. 1: Typologie veřejných prostranství dle vlastnictví

Typ veřejného prostranství podle vlastnictví	Příklady veřejných prostranství
Veřejná	Náměstí, nábřeží, ulice, parky, veřejná parkoviště
Poloveřejná	Vnitrobloky, pasáže městských domů
Soukromá	Parkoviště nákupních domů, atria nákupních center
Polosoukromá	Předzahrádky aj.

Zdroj: Vlastní zpracování dle Krbová & Ježek (2020)

Slovem „prostranství“ jsou míněna všechna otevřená prostranství, nejedná se proto o interiéry veřejných budov (např. knihovny, administrativní budovy), provozoven (obchody, kanceláře) nebo vozidel poskytujících veřejné služby (např. autobusy, vlaky). Tyto prostory totiž spadají do kategorie míst veřejnosti přístupných, nikoliv však pod pojem veřejných prostranství (Kalný, 2017, s. 130).

2.1 Typy veřejných prostranství

Ulice

Jedná se o základní a početně nejzastoupenější prvek urbanistické struktury měst. Ulice je prvkem s liniovou strukturou, který propojuje ostatní veřejná prostranství a jiné části města (Partnerství, o.p.s., 2014, s. 34). Dělí se dle typu na:

- Dopravní koridory – ulice s motorovou dopravou
- Městské třídy – hlavní ulice
- Obslužné ulice – běžné místní ulice
- Sdílené prostory – pěší a obytné zóny

Dopravní koridory tvoří základní dopravní kostru města. Postrádají však vhodné podmínky pro pěší a cyklisty i pro venkovní pobyt jako takový. Jedná se o bariéry rozdělující dané území. Tyto bariéry však mohou být poměrně snadno překonatelné vhodně situovanými přechody nebo mimoúrovňovými cestami (nadchody, podchody). Koridor může být také využit pro souběžně vedoucí pěší a cyklistické trasy (Partnerství, o.p.s., 2014, s. 34).

Městská třída koncentruje obchodní, společenskou a dopravní funkci měst. Je zde velký podíl obchodů a služeb a zároveň jsou tudy vedeny linky veřejné dopravy. Problémem městských tříd je vysoká frekventovanost automobilové dopravy, se kterou se pojí současně vysoká hlučnost daného místa. Zároveň může být problémem nedostatečný prostor pro chůzi anebo pouhé posezení (Partnerství, o.p.s., 2014, s. 35).

Obslužná ulice je ulice mající místní dopravní význam. Vyznačuje se značně méně intenzivní dopravou oproti městské třídě, což umožňuje chodcům přecházet téměř v jakékoli části ulice. Nevýhodou těchto ulic je velké množství parkujících aut, která omezují využití veřejného prostoru, v důsledku čehož dochází v těchto ulicích pouze k projíždění a procházení příčinou absence prostoru pro zastavení a pobyt (Partnerství, o.p.s., 2014, s. 35).

Pěší a obytná zóna jsou ulice s minimální motorovou dopravou uzpůsobené zejména pro dopravu pěší. Pěší zóny jsou situovány zejména v centrech a historických jádrech měst, obytné zóny pak najdeme v rezidenčních oblastech s rodinnými domy. Od pěších zón se však liší povětšinou nedostatečnými podmínkami pro venkovní pobyt (Partnerství, o.p.s., 2014, s. 36).

Náměstí

Jedná se o jeden ze základních prvků městské struktury. Náměstí je charakteristické svou plošnou strukturou doplňující uliční liniiovou strukturu. Je to místo s funkčním, obchodním, společenským a reprezentativním významem sloužící zároveň i jako orientační bod daného města. V systému veřejných prostranství rozlišujeme náměstí podle významu na:

- Nadměstská
- Celoměstská
- Okrsková
- Lokální

Náměstí mohou být dle charakteru také parková, která slouží zejména pro rekreaci, ale jsou to zároveň i místa společenských a kulturních událostí (Partnerství, o.p.s., 2014, s. 37).

Předprostor významné budovy

Jedná se o prostranství, ze kterého je umožněn vstup do budov s určitým významem. Může se jednat například o prostory před školami, knihovnami, soudními budovami, kulturními domy nebo před nádražími (ATELIER L s.r.o., 2020).

Parky

Parky jsou prostranství, kde jednoznačně převažuje zeleň. Dle charakteru mohou být parky s vysokým stupněm údržby anebo parky, které jsou bližší přírodě (lesoparky) (Partnerství, o.p.s., 2014, s. 38). Parky mohou být zároveň doplněny o volnočasové prvky například v podobě sportovišť, dětských hřišť, vodních prvků či zahradních kaváren, které by však neměly narušovat přirozený vzhled parku a měly by sloužit spíše jenom jako doplňky těchto prostranství. Parky mají taktéž různá velikostní měřítka. Mohou to být malé parčíky v blízkosti sídlišť, ale také velké parky využívané pro celodenní rekreaci (Melková, 2014 viz Škarda, 2016, s. 14).

„Síť „zelených“ veřejných prostranství by měla být utvářena podle kritéria dostupnosti krátkodobé a dlouhodobé rekreace spolu s kritérii ekologickými (ÚSES), se zřetelem k principům kompaktního města. Význam krátkodobé rekreace mohou plnit ve volnější struktuře zástavby také vnitrobloky a prostory mezidomí, pro dlouhodobou rekreaci se nabízejí nábřeží řek.“ (Partnerství, o.p.s., 2014, s. 38).

Nábřeží

Tato prostranství lemují vodní toky a plochy. Jedná se o místo střetu urbanizovaného území a vodního prvku. Zahrnuje 4 části. Tou základní je koryto řeky, na které navazují břehy s přírodním charakterem nebo břehy upravené člověkem. Další částí jsou uměle vytvořené hráze a násypy. Okrajovou částí jsou pak nábřežní plochy s různým funkčním využitím sloužící například v rámci dopravy, průmyslu, bydlení anebo rekreace (Wittmann, 2012 viz Škarda, 2016, s. 15). Jsou dva typy nábřeží:

Urbanizované nábřeží, které má upravené břehy v zastavěném prostředí města, zároveň má zděné regulační stěny a nezpevněné náplavky. Břehy lemují nábřežní ulice sloužící pro dopravu a venkovní pobyt.

Krajinné nábřeží, které si uchovává svůj přírodní charakter spolu s často neprostupnými břehy a tvoří tak přírodní prvek města spolu s přirozeným koridorem pro zelené stezky (pěší a cyklistické trasy) (Partnerství, o.p.s., 2014, s. 42).

Parkoviště

Parkoviště jsou místa sloužící zejména jednomu účelu, a to parkování vozidel. Nacházejí se u nákupních center a supermarketů, rekreačních zařízení a na dalších místech ve městě. Parkoviště mohou být využívána i jako veřejná prostranství pro různé aktivity jako jsou trhy, koncerty nebo sportovní akce. V některých případech mohou být parkoviště přeměněna na zelené plochy nebo parky, aby poskytla více prostoru pro rekreaci a zlepšila kvalitu života ve městech. Je důležité, aby byla parkoviště navržena nejenom pro své provozní parametry, ale aby zároveň umožňovala pohyb pro pěší (ATELIER L s.r.o., 2020).

Příměstská krajina

Příměstská krajina je oblast, která se nachází na okraji města a je ovlivňována jak městským, tak venkovským životem. Tato oblast může být charakterizována přítomností zemědělských ploch, lesů, parků a rekreačních oblastí, ale také průmyslových zón a obytných čtvrtí (ATELIER L s.r.o., 2020).

Cyklostezky

Cyklostezky jsou skvělým příkladem veřejného prostranství, které slouží k obecnému užívání. Jsou přístupné každému bez omezení a nabízejí mnoho výhod pro zdraví a životní prostředí. Cyklostezky umožňují lidem bezpečně cestovat na kole, což může snížit dopravní zácpy a emise skleníkových plynů. Také podporují aktivní životní styl a současně jízda na kole poskytuje mnoho zdravotních benefitů. Zároveň mohou být cyklostezky součástí takzvaných „Greenways“. Greenways jsou koridory sloužící k rekreaci, sportu a nemotorové dopravě, které propojují přírodní, kulturní a historické památky. Celkově jsou cyklostezky důležitým prvkem veřejného prostranství, který přináší mnoho výhod pro jednotlivce i společnost.

3 Funkce veřejných prostranství v urbanistické struktuře měst

Veřejná prostranství v městském prostředí, obzvláště v blízkosti vodních toků a ploch, nabízejí celou řadu funkcí včetně rekreačního využití, které poskytuje příležitosti pro venkovní aktivity a relaxaci. Kromě možností rekreace mohou tato prostranství sloužit také jako místa pro setkávání nebo pořádání různých akcí a festivalů. Břehy a nábřeží jsou veřejnými prostranstvími spjatými s vodními toky. Nábřeží mají charakter městských nábřev a jsou situovány v centru města. Břehy jsou naopak spíše přírodního charakteru a není zde tolik znatelný vliv člověka. Mohou zajišťovat sportovní zázemí (např. sportovní nebo dětská hřiště, půjčovny lodiček) i plochy pro relaxaci a odpočinek. Břehy i nábřeží mají rovněž potenciál stát se součástí tzv. liniového parku, který propojuje pomocí systému pěších a cyklistických tras vedených podél vodního toku dvě odlehlé části města. Významné jsou také ekonomické přínosy spjaté s rozvojem veřejných prostranství v blízkosti řek a potoků. Nábřežní oblasti mohou přitahovat turistický ruch, vytvářet příjmy pro místní podniky a zvyšovat hodnoty nemovitostí v okolí. Například rozvoj restaurací, kaváren a obchodů podél nábřeží může vytvořit pulzující a prosperující obchodní čtvrť, která přitahuje místní obyvatele i turisty. Navíc revitalizace a ochrana nábřežních oblastí může zlepšit celkovou estetickou přitažlivost města, díky čemuž se může stát atraktivnější oblastí pro podniky a obyvatele. V neposlední řadě mohou veřejná prostranství podél vodních toků poskytnout důležité environmentální výhody. Mezi takové patří například zmírnění dopadů změn klimatu poskytováním přirozené ochrany před povodněmi ale i redukcí tepelných ostrovů ve městech. Kromě toho mohou tato místa poskytovat stanoviště pro divokou zvěř a podporovat biodiverzitu v městských oblastech.

3.1 Sociální funkce veřejných prostranství

Veřejná prostranství jsou místa spjatá se sociálními interakcemi. Tyto interakce jsou zase spjaty s různými venkovními aktivitami, jež jsou součástí těchto prostranství. Jsou 3 typy venkovních aktivit: Nezbytné, volitelné a společenské aktivity. Jako nezbytné označujeme například chození do práce či do školy, nakupování, čekání na autobusové zastávce atd. Jedná se tedy o nezbytné každodenní úkoly povětšinou související s chůzí. Tyto aktivity probíhají po celý rok téměř za všech okolností. Volitelné aktivity naopak

lidé provozují pouze za předpokladu volného času a pakliže dané aktivity vůbec vykonávat chtějí (Gehl, 2000, s. 11). Jedná se zejména o aktivity jako jsou procházky na čerstvém vzduchu, posezení v parku, pozorování okolního života, slunění, jinak řečeno veškeré příjemné aktivity spojené s rekreací. Na rozdíl od nezbytných aktivit jsou volitelné aktivity obzvláště závislé na venkovních materiálních podmínkách a jsou provozovány zejména za příznivého počasí (Gehl, 2000, s. 13). Poslední typ venkovních aktivit je propojením dvou předešlých, tyto aktivity jsou pak nazývané jako výsledné nebo také společenské. Jsou závislé na přítomnosti jiných lidí na veřejných prostranstvích. Společenské aktivity zahrnují například hrající si děti, společenskou konverzaci, ale i pozorování ostatních lidí a jejich naslouchání. Vznikají zejména spontánně v důsledku pohybu více lidí na stejném místě (Gehl, 2000, s. 14). Jednoduše řečeno je jakékoli setkání alespoň dvou lidí společenskou aktivitou. „Přítomnost ostatních lidí, aktivit, událostí, zdrojů inspirací a podnětů tvoří jednu z nejdůležitějších charakteristik veřejných prostranství“ (Gehl, 2000, s. 15).

Důležitá je také kvalita veřejných prostranství. Pokud jsou veřejná prostranství nekvalitní, potom se zde odehrávají pouze nezbytně nutné aktivity. Mají-li však vysokou kvalitu, pak tyto aktivity probíhají přibližně stejně často, ale zároveň dochází k jejich prodlužování kvůli zlepšení materiálních podmínek na daném místě (Gehl, 2000, s. 13). Design a údržba jsou zásadní faktory pro dosažení kvality veřejných prostranství. Tato prostranství by měla být uživatelsky přívětivá, snadno přístupná a měly by vyhovovat různorodým potřebám obyvatel. Také je důležitý estetický vzhled prostranství. Měla by zahrnovat zeleň, umělecká díla a místa k sezení. Údržba těchto prostranství je stejně důležitá a zahrnuje například pravidelné čištění těchto míst, pravidelnou údržbu zeleně a různé opravy. Zanedbaná veřejná prostranství se mohou stát nebezpečnými, neatraktivními a nedostatečně využívanými. Proto je nezbytné investovat do jejich údržby, aby byla zajištěna jejich kvalita a dlouhá životnost. Nezbytný je také přístup na veřejná prostranství a je třeba se snažit zajistit, aby byla snadno dosažitelná pěšky, na kole nebo veřejnou dopravou (UN-Habitat, 2020).

Kvalita však není jediným faktorem ovlivňujícím venkovní aktivity na veřejných prostranstvích. Tím dalším je totiž samotné uspořádání města, ale také jeho architektonická stránka. Pokud máme město, kde jsou vícepatrové budovy, podzemní parkoviště, vysoce frekventovaná automobilová doprava a velké vzdálenosti mezi jednotlivými budovami, pak jsou venkovní prostory těchto měst rozsáhlé a poněkud

neosobní a mnohdy postrádají samotný pohyb obyvatel v ulicích. Lidé tráví raději svůj volný čas v interiérech budov a svých domovů, jelikož podmínky pro pobývání venku a struktura veřejných prostranství je na velmi špatné úrovni. Máme-li však město s nízkými budovami, které jsou postavené v těsné blízkosti vedle sebe, město, kde nad automobilovou dopravou převažuje pěší doprava, do které jsou zároveň zakomponovány místa vhodná pro venkovní pobyt a která je integrovaná do obytných i veřejných budov, pak je dané město živé, ulice a venkovní prostory jako takové jsou plné lidí. Ti však budou v těchto prostorách trávit svůj volný čas a chodit do ulic za předpokladu, že budou tyto prostory lákavými a současně pohodlnými a příjemnými místy pro venkovní pobyt (Gehl, 2000, s. 33).

Vytváření infrastruktury příznivé pro chodce je jednou ze strategií pro zlepšení podmínek pro chodce. To zahrnuje širší chodníky, více přechodů a mosty pro pěší nebo tunely pro bezpečnou navigaci na rušných křižovatkách. Navíc propagace čtvrtí, kde se dá chodit pěšky a vytváření bezpečných tras do škol, může povzbudit více lidí k procházkám a snížit závislost na autech (Ministerstvo dopravy ČR, 2021). Další účinnou strategií pro zlepšení podmínek pro chodce je realizace opatření ke zklidnění dopravy. Může se jednat o stanovení úseků a vytyčení oblastí zklidnění dopravy za účelem zvýšení bezpečnosti a vytvoření vhodnějších podmínek pro chodce a cyklisty (Pardubice, 2023). Pakliže dojde ke zlepšení fyzických podmínek pro pěší a dojde ke zřízení pěších zón a ulic pro pěší, pak se zároveň navýší počet chodců a prodlouží se s tím i průměrná doba strávená venku a rozšíří i spektrum venkovních aktivit. Tento jev byl vyzorován při výzkumu v Kodani mezi lety 1968 až 1986, kdy se ztrojnásobil počet náměstí a ulic pro pěší, následkem čehož se pak i ztrojnásobil počet postávajících i sedících lidí (Gehl, 2000, s. 35). Tam, kde dochází ke zlepšení materiálních podmínek venkovních prostor, dochází souběžně i k růstu počtu venkovních aktivit, jejich trvání i rozsahu (Gehl, 2000, s. 39). „Všude, kde jsou lidé (v budovách, v sousedství, v městských centrech, v rekreačních zónách atd.) obecně platí, že lidé a lidské aktivity přitahují jiné lidi. Lidé jsou přitahováni jinými lidmi. Shromažďují se a pohybují společně s dalšími a hledají si místo poblíž ostatních. Nové aktivity začínají v těsné blízkosti událostí, které už probíhají.“ (Gehl, 2000, s. 25)

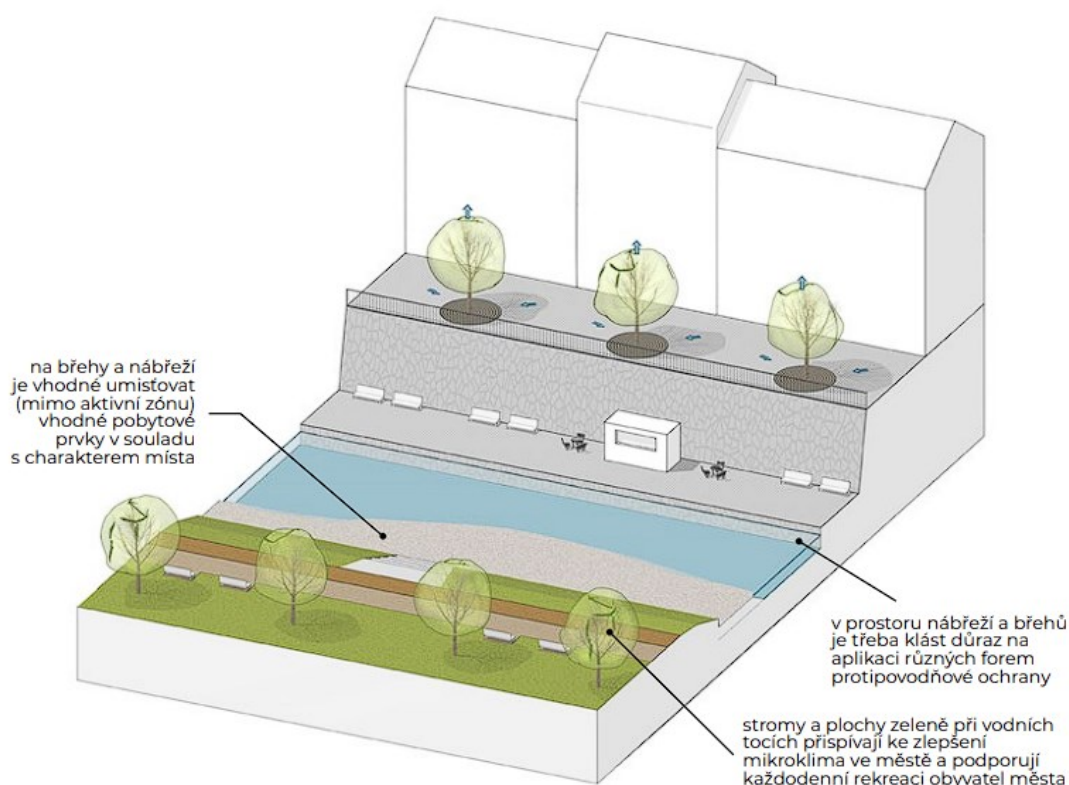
3.2 Environmentální funkce veřejných prostranství

Veřejná prostranství v blízkosti vodních toků ve městech také přinášejí řadu výhod životnímu prostředí. Tato prostranství zahrnující parky a zelené plochy mohou v

městských oblastech poskytnout prostor pro život živočichů a rostlin. Jejich přínosem je pozitivní vliv na biologickou rozmanitost ve městě a tvorbu nových stanovišť pro zvířata a rostliny, díky čemuž mají tato místa zásadní význam pro ekologickou rovnováhu místního ekosystému. (Sýkorová et al., 2021).

Další environmentální funkcí veřejných prostranství v blízkosti řek je jejich schopnost fungovat jako protipovodňová opatření. Tato prostranství mohou pomoci snížit riziko povodní tím, že poskytují prostor pro absorpci nebo dočasné zadržení povodňové vody. Efektivní veřejná prostranství mohou také přispět ke snížení dopadu povodní tím, že zpomalují proudění vody a snižují množství odtoku (Threlfall et al., 2017). Kromě regulace množství vody se podílejí také na regulaci kvality vody, eroze půdy, zlepšení místního klimatu, které zahrnuje snižování teploty a redukci vzniku tepelných ostrovů, ale také regulace kvality ovzduší a snižování hluku (Sýkorová et al., 2021).

Obr. 1: Schématické zobrazení multifunkčnosti nábřeží

Zdroj: Sýkorová et al. (2021)

4 Funkce vodního toku v městském prostředí

Řeky a potoky vnímáme jako vodní prvky mající nenahraditelnou a velice zásadní roli v hydrologickém cyklu na Zemi. Transportují vodu a zásobují s ní přilehlé území a okolní krajinu. Jsou to místa s vysokou biodiverzitou, k nimž mnohdy přiléhají unikátní ekosystémy. Využíváme je jako zdroj pitné vody i potravy, jsou využívány v zemědělství, průmyslu, ale také v rámci dopravy nám umožňují se přepravovat z místa na místo. V souvislosti s polyfunkčností vodních toků začali lidé v minulosti vybudovávat v jejich blízkosti obce a postupně přetvářeli jejich koryta podle svých potřeb. Docházelo tak k narovnávání řek a potoků, k jejich zužování a prohlubování. Také se budovaly vodní stavby jako jsou například jezy, zdymadla a přehrady, a to jak z důvodu protipovodňových opatření, tak i za účelem zefektivnění vodní dopravy (Arnika, 2020). S postupem času nastaly změny v poměru doby strávené prací a volného času, kdy došlo k zmenšení množství energie potřebné k zajištění základních existenčních potřeb, což zapříčinilo větší prostor pro zábavu. V důsledku pak byly činnosti jako plavení dřeva, ledařství či mlynářství nahrazeny volnočasovými aktivitami (Melková, 2013).

Řeku můžeme vnímat jako jeden z nosných prvků struktury města i krajiny. Jedná se o základní topografický orientační mezník, zároveň ji můžeme považovat za hranici, která vymezuje nebo odděluje dané území (Melková, 2013). Řeka hraje důležitou roli ve veřejném prostoru a rovněž v souvislosti s veřejnými prostranstvími. „Výhoda prostoru řeky z hlediska potenciálu veřejného prostoru spočívá ve skutečnosti, že v mentální rovině, kdy město je vnímáno spíše na základě lokální identifikace, zastává roli celoměstsky společně sdíleného prostoru, provázenou pocitem, že zde jsou „doma“ všichni, že toto místo patří všem.“ (Melková, 2013, s. 72). Ve spojitosti s městy skýtají vodní toky vícero funkcí. Jsou to zejména funkce sociální, kulturní a urbanistické. Účelem vodních toků a jejich okolí by mělo být poskytovat lidem prostory pro jejich setkávání, pořádání kulturních akcí, pro rekreaci a sportovní aktivity. Pro tento záměr mohou být vybudovány v okolí řek a potoků rekreační prvky zahrnující například dětská hřiště, parky, náplavky, městské lázně, cesty pro pěší nebo cyklostezky. Vodní toky mají ještě další významnou funkci, která je spjatá s mikroklimatem měst, a tou je schopnost ochlazovat své okolí a tím redukovat tepelné ostrovy měst (Arnika, 2020). Městská zástavba totiž kumuluje teplo, které vzniká na aktivním povrchu (např.

umělém povrchu budov, jejich střeších, povrchu vozovek) v důsledku transformace zářivé sluneční energie na energii tepelnou (Česká meteorologická společnost, 2017). Následkem tohoto jevu dochází k výraznému navýšení teploty, s nímž se zhoršují životní podmínky ve městech. Z toho důvodu je potřeba města jako taková ochlazovat, čemuž právě přispívají modré plochy vodních toků spolu s na ně navazujícími zelenými plochami městské zeleně (Arnika, 2020).

Obr. 2: Příklad funkčního zapojení řeky do urbanistické struktury

Zdroj: Pelčák a partner architekti (2017)

5 Problematika rozvoje veřejných prostranství v blízkosti vodního toku

Rozvoj veřejných prostranství v blízkosti řek a potoků může mít pozitivní i negativní důsledky pro dané území. Projekty mající za cíl rozvíjet potenciál veřejných prostranství ve městech mohou mít řadu výhod, ale zároveň představují několik problematických aspektů, které je třeba pečlivě zvážit a řešit. Mezi klíčové problémy patří:

1. Ekologický dopad: Budování veřejných prostranství v blízkosti řek může narušit přirozené ekosystémy, což může vést k ničení stanovišť a ztrátě biodiverzity. Stavební činnosti, zvýšený lidský provoz a znečištění mohou poškodit místní volně žijící živočichy a rostliny a ovlivnit křehkou rovnováhu ekosystému.
2. Riziko povodní: Řeky jsou náchylné k záplavám a výstavba v oblastech ohrožených povodněmi může toto riziko zhoršit. Špatně naplánované stavby mohou bránit přirozenému proudění vody a zhoršovat záplavy při přívalových deštích nebo bouřkách. To může vést k poškození majetku, zničení infrastruktury a dokonce i k ohrožení lidských životů.
3. Kvalita vody: Veřejná prostranství v blízkosti řek mohou přispívat ke znečištění vody odtokem z městských oblastí. Dešťová voda může do řeky přinášet znečišťující látky, jako jsou chemikálie nebo odpady, což má negativní dopad na kvalitu vody a může poškodit vodní organismy.
4. Eroze a sedimentace: Nevhodná zástavba v blízkosti řek může vést ke zvýšené erozi a sedimentaci. Kácení přirozené vegetace a změna koryta řeky mohou urychlit erozi břehů a přispět k hromadění sedimentů ve vodě, což dále zhoršuje kvalitu vody a biotopů.
5. Náklady na infrastrukturu: Budování a údržba veřejných prostranství v blízkosti řek a potoků může vyžadovat značné investice. To zahrnuje infrastrukturu pro přístupnost, nakládání s odpady, veřejné služby a údržbu. Tyto náklady mohou být značné, zejména pokud nejsou přijata vhodná opatření k zajištění dlouhodobosti a udržitelnosti projektů.

6. Sociální rovnost: Veřejná prostranství v blízkosti řek mohou přitahovat návštěvníky a turisty, což vede ke gentifikaci a zvýšení hodnoty nemovitostí v okolních oblastech. To může vytlačit obyvatele s nízkými příjmy a vést k sociální nerovnosti, což znevýhodněným komunitám ztěžuje dostupnost bydlení v těchto oblastech.
7. Právní a regulační problémy: Rozvoj v blízkosti řek podléhá různým zákonům a předpisům týkajícím se ochrany životního prostředí, správy záplavových oblastí a stavebních předpisů. Dodržování těchto předpisů může být složité a časově náročné, což může vést ke zpoždění a zvýšeným nákladům pro developery.
8. Zranitelnost vůči změně klimatu: S rostoucími hrozbami změny klimatu jsou řeky a jejich okolí ohroženy častějšími a závažnějšími povětrnostními jevy, včetně bouří, povodní a sucha. To vyvolává potřebu odolného designu a adaptačních strategií při rozvoji veřejných prostranství v blízkosti řek.
9. Dopad na kulturu a kulturní dědictví: Řeky mají pro místní komunity často velký kulturní a historický význam. Rozvoj v těchto oblastech může ohrozit místa kulturního dědictví, archeologické nálezy nebo posvátná místa, což může vést ke ztrátě kulturní identity a historického významu.

Pro řešení těchto problematických aspektů vyžaduje rozvoj veřejných prostranství v blízkosti řek a potoků pečlivé plánování, posuzování vlivů na životní prostředí a zapojení zúčastněných stran. Udržitelné a ekologicky šetrné návrhy, protipovodňová opatření a zelená infrastruktura mohou pomoci minimalizovat negativní dopady a zvýšit celkový přínos takových projektů. Pro vytvoření úspěšných a odolných veřejných prostranství v blízkosti řek je zásadní vyvážení ekonomického rozvoje, sociální spravedlnosti a ochrany životního prostředí.

6 Revitalizace vodního toku ve vztahu k městskému životu

Proces nápravy nevhodných úprav drobných vodních toků do původního stavu je označován jako revitalizace. Cílem je posílit přírodní a krajinné hodnoty, obnovit funkce ekosystémů a podpořit jejich stabilitu. Prodlužováním koryt a mírným snižováním podélných sklonů se snižují odtoky vody a zvyšuje se retenční schopnost krajiny. To zase napomáhá snížit dopad povodní na nemovitosti a životy obyvatel ve městech. Mezi další přínosy revitalizace drobných vodních toků patří stabilizace břehů přirozenou vegetací, obnova přirozených vodních ekosystémů, zvýšení hladiny podzemní vody v záplavových územích a zvýšení rekreačního potenciálu pro obyvatele měst (Sýkorová et al., 2021).

V minulosti spočívaly technické přeměny řek a potoků zejména v narovnávání, prohlubování a zpevňování jejich koryta. Tyto přeměny jsou označovány jako regulace průtoku a v jejich důsledku dochází k zrychlení proudění vody v korytě, což má v případě povodňového stavu za následek větší škody v níže položených oblastech. Při revitalizaci vodních toků je třeba zvážit stávající i navrhovaná protipovodňová opatření. Tato opatření by měla posílit ochranu sídel před budoucími povodněmi a zároveň přispívat ke zlepšení ekologického stavu vodních toků. K zajištění toho, aby protipovodňová opatření účinně chránila obyvatele měst před povodněmi, se často používá kombinace přírodních a technických opatření. V nezastavěných oblastech lze realizovat umělá opatření, která se velmi podobají přírodě, poskytující dostatek prostoru pro rozliti vody a zároveň minimalizující riziko pro městskou zástavbu a obyvatele. Prevence před povodněmi zahrnuje i využívání stávajících nebo budování nových retenčních nádrží, včetně obnovených mokřadů, dříve zatopených depresí nebo nově vzniklých suchých či polosuchých poldrů (Šímová, 2017).

Důležitou součástí revitalizace vodních toků je také výsadba městské zeleně. Zelené a vodní plochy spolu s městskou vegetací mají totiž jedinečnou schopnost ovlivňovat mikroklima těchto míst a souběžně i veřejných prostranství, která na ně navazují. Ve vegetačním období stromy poskytují stín a zabraňují přehřívání povrchu. Odpařováním z listů zvyšují vlhkost vzduchu, a tím snižují teplotní výkyvy. S příchodem zimy stromy zpomalují proudění vzduchu a zabraňují tak nadměrnému ochlazení. Vegetace navíc

hraje významnou roli při zlepšování kvality ovzduší a okolí. Vytváří kyslík, zachycuje prachové částice, odbourává škodlivé výfukové plyny a snižuje hluk.

Některé druhy rostlin dokonce uvolňují těkavé aromatické látky, které dezinfikují vzduch (Ježek & Krbová, 2020). Stromy rovněž pomocí svých kořenů přirozeně zpevňují přírodní břehy vodních toků i ploch a současně poskytují útočiště vodním a obojživelným živočichům. Nedoporučuje se však sázet stromy ve vymezené aktivní zóně záplavového území, protože by to mohlo potenciálně negativně narušit průtokové poměry při povodních (Sýkorová et al., 2021). Kromě výsadby zeleně a zakládání zelených ploch v centru města je důležité tyto prvky aplikovat i do příměstské krajiny a současně propojovat tato území budováním vycházkových a cyklistických tras (Ježek & Krbová, 2020).

6.1 Příklady dobré praxe

6.1.1 Lobežské louky

V rámci revitalizace nábřeží řeky Úslavy v městské části Plzeň-Lobzy prošly vodní plochy Lobežské louky několika realizovanými opatřeními. Projekt na obnovu této lokality o velikosti 1043 hektarů zahrnoval výsadbu 43 listnatých stromů a vytvoření 4 hloubených tůní o celkovém objemu 8 000 m³. Realizací tohoto projektu vznikl prostor pro rekreaci obyvatel okolních čtvrtí. Další výhodou dané lokality je její schopnost zadržet vodu a redukovat průtoky vody při povodních. V zájmu rekreace byla na největší tůni vystavěna dřevěná mola a písčité břehy. Areál zahrnuje také vodní hřiště pro děti, hřiště na petang a malý amfiteátr. Revitalizace této lokality umožnila vznik oblíbeného a hojně navštěvovaného městského parku s vodními plochami, který zároveň zlepšuje hydroakumulační schopnosti daného území při povodních. Tento zdařilý projekt v sobě skýtá kombinaci využití veřejného prostoru pro občany, přírody a protipovodňové ochrany (Zdravá krajina, 2023a).

Obr. 3: Retenční tůň na Lobežských loukách

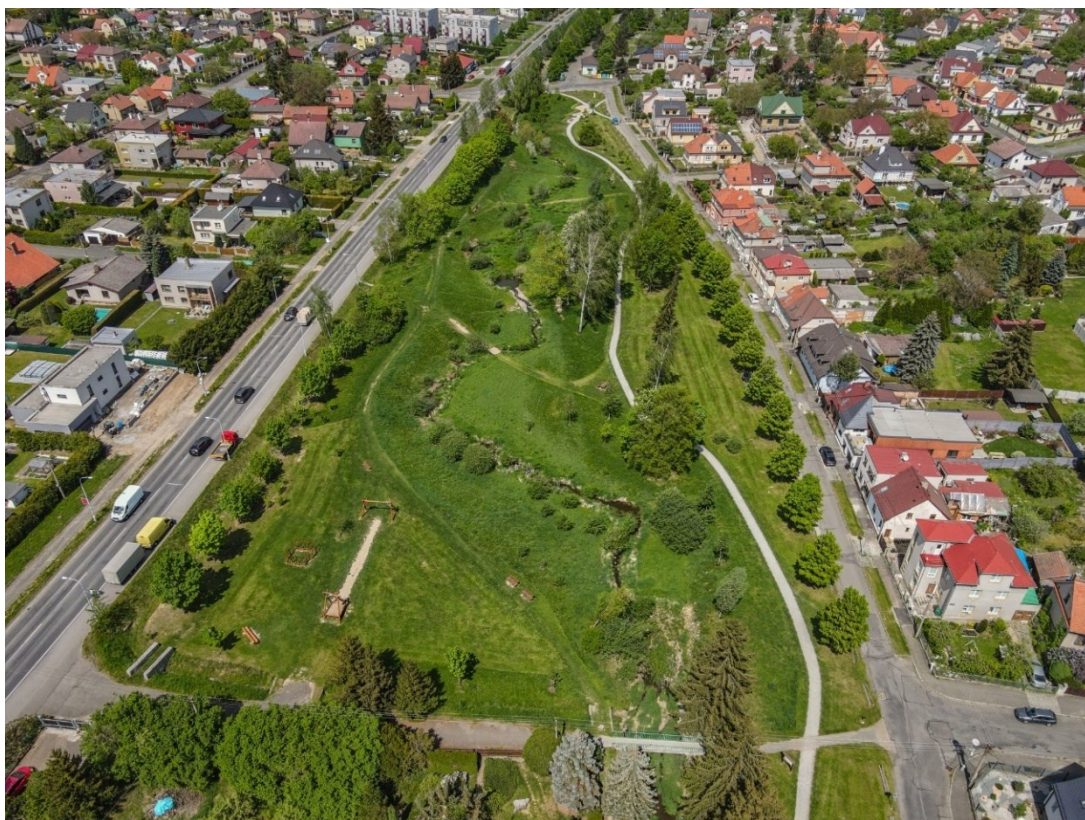

Zdroj: Zdravá krajina (2023a)

6.1.2 Park u Rakováčku

Park u Rakováčku se nachází na území města Rokycany. Protéká jím takzvaný Rakovský potok, jenž byl takto pojmenován po chráněném druhu raka kamenáče. Cílem projektu na revitalizaci této lokality bylo navrátit přírodní charakter v minulosti napřímeného a betonem zpevněného koryta. Prvotní kroky v rámci revitalizace zahrnovaly odvoz 16 487 m³ zeminy a zatravnění plochy o velikosti 22 305 m². Důležité bylo také dočasně přestěhovat populaci zdejších chráněných raků specializovanou osobou. Těmito úpravami vznikl park o rozloze více jak 3 hektary. Součástí parkových úprav bylo vytvoření mlatových cest a zatravněných chodníků. V parku nalezneme také různé herní prvky, lavičky a piknikové stoly, houpací sítě či lanovou pyramidu. Dalším krokem byla revitalizační úprava samotného potoka. Původně rovné zpevněné koryto bylo přetvořeno na zakřivené koryto s meandry a tůňemi. Za účelem zpomalení povodňových průtoků došlo také k vytvoření širokých zatravněných berm podél koryta. Berma je vodorovná plocha ve svahu vysokého náspu a jejím účelem je zlepšit stabilitu, chránit před sesunutím nebo protržením vybudovaného díla. V zimě mohou také návštěvníci bobovat a sáňkovat na nově vytvořeném svahu, který se nachází v jižní části parku (Zdravá krajina, 2023b).

Obr. 4: Pohled z výšky na park u Rakováčku

Zdroj: Zdravá krajina (2023b)

6.1.3 Poldr na Mochtínském potoce

Poldr na Mochtínském potoce je polosuchá nádrž, která slouží k zachycení a zpomalení povodňové vlny na Mochtínském potoce, jednom z přítoků Drnového potoka. Poldr byl vybudován mezi lety 2014 a 2015 nad obcí Luby, která je součástí města Klatovy. Poldr má retenční objem 49 000 m³ a zátopovou plochu pod 50 000 m². V zátopě bylo zároveň revitalizováno koryto potoka a vytvořeno několik tůní pro život vodních organismů. Poldr je jedním z protipovodňových opatření, které mají chránit Klatovy a okolí před povodněmi, které v minulosti způsobily velké škody (Zdravá krajina, 2023c).

Obr. 5: Poldr na Mochtínském potoce

Zdroj: Zdravá krajina (2023c)

7 Metodika

Prvotním krokem bylo vymezení řešeného území. V rámci terénního průzkumu jsme pak zaznamenávali veřejná prostranství typu parkoviště, parky, příměstská krajina, předprostory významných budov, ulice, nábřeží a cyklostezky. Všechna tato prostranství musela splňovat kritérium vzdálenosti do 100 metrů od koryta Drnového potoka. Veřejná prostranství plošného charakteru, jako jsou parkoviště, předprostory významných budov a jiné, jsme zaznamenali do přehledové tabulky s údaji o vzdálenosti od koryta. Do této tabulky jsme nezaznamenali prostranství typu parky, jelikož se v řešeném území nachází pouze jeden městský park Mercandinovy sady, kterým potok protéká. Dále jsme do tabulky nezahrnuli veřejná prostranství liniového typu jako jsou nábřeží, ulice a cyklostezky z důvodu inventarizace pouze těch, které měli přímou návaznost na břehy Drnového potoka a jejich zaznamenaná hodnota o vzdálenosti byla proto zanedbatelná. Veškeré měření vzdáleností proběhlo za pomoci nástroje měření vzdálenosti dostupného na mapovém portálu Mapy.cz. Veškeré mapové podklady se zaznamenanými veřejnými prostranstvími byly následně vytvořeny v programu ArcGIS.

Dalším krokem bylo zhodnocení kvality 5 vybraných veřejných prostranství. Hodnocenými prostranstvími byly park Mercandinovy sady, předprostor kulturního domu Družba, Tylovo nábřeží, nábřeží Kpt. Nálepky a veřejné prostranství před sportovním areálem TJ Start Luby. Ke zhodnocení současného stavu těchto prostranství jsme využili hodnotících kritérií převzatých z metodiky ze Studie veřejných prostranství v Plzni, která byla zpracována společností Partnerství, o.p.s. (2014). Jednotlivým kritériím jsme přiřazovali hodnocení 1 až 5, přičemž vyšší číselná hodnota znamená vyšší kvalitu. Výsledné hodnoty jsme následně vyhodnotili pomocí aritmetického průměru.

Dále jsme v souvislosti s existující územní studií veřejných prostranství ÚS.24 – Údolí Drnového potoka posuzovali návrhy tří veřejných prostranství, jejichž úpravy byly zpracovány v rámci této studie. K posouzení adekvátnosti těchto návrhů jsme rovněž využili připomínek, které vypracovali vedoucí jednotlivých odborů městského úřadu, které jsou dostupné na webových stránkách městského úřadu Klatovy.

Posledním krokem bylo vymezení místa v rámci řešeného území s potenciálem pro rozvoj stávajících či nových veřejných prostranství s návazností na Drnový potok.

Tab. 2: Kvalitativní kritéria hodnocení veřejných prostranství

Kritéria		Aspekty
Bezpečí	Dopravní bezpečnost	Bezpečné přechody
		Bezpečné chodníky
		Bezpečná jízda na kole
	Sociální bezpečnost	Přehlednost prostoru
		Osvětlení
		Bez známek vandalismu
Absence osob vzbuzujících pocit ohrožení		
Pohodlí	Příznivé mikroklima	Bez nepříjemného hluku
		Bez nepříjemného zápachu
		Vodní prvky
	Podmínky pro pěší	Prostupnost územím
		Dostatečná šířka chodníků
		Vyhovující povrchy
		Možnost bezbariérového pohybu
		Dostatek přechodů
		Dostupnost veřejné dopravy
	Podmínky pro pobyt	Prostor pro pobytové aktivity
		Zastřešení před nepříznivým počasím
		Dostatek míst k sezení
	Přístupnost k vodě	Bezbariérový přístup
		Přístup po schodech
		Náplavka, nábřeží
Atraktivita	Míra využití	Míra návštěvnosti
		Přítomnost lidí
	Nabídka aktivit	Občerstvení
		Dětská hřiště
		Pravidelné akce
	Kvalita zeleně	Míra zastoupení zeleně
		Údržba zeleně
		Bezpečnost
	Údržba a péče	Čistota
		Dostatek odpadkových košů
Upravenost fasád		

Zdroj: Vlastní zpracování dle Partnerství, o.p.s. (2014)

8 Vymezení řešeného území

Řešené území zahrnuje koryto Drnového potoka a jeho bezprostřední okolí v rámci katastrálního území města Klatovy. Prvotním bodem, kde Drnový potok vstupuje na toto území, je nedaleko obce Malá Víska. Poté pokračuje skrze Luby, městskou část Klatov. Skrze intravilán města Klatovy prochází Drnový potok nejprve přes městský park Mercandinovy sady, kde potok přechází z příměstské krajiny do zastavěného území. Za mostem v ulici 5. května potok meandruje kolem prvního objektu zástavby a na jeho břeh navazuje areál bývalého bělidla. Na severozápadě území pokračuje obytnou zástavbou mezi ulicemi Tyršova a Dragounská. Na křižovatce Dragounské a Vrbové ulice potok míjí severní roh Dragounských kasáren. Na pravém břehu přiléhá k hranici řešeného území areál hasičské zbrojnice. Území pokračuje lineárně podél toku. Po levé straně potok míjí nákupní centrum v bývalém průmyslovém areálu Škodových závodů. V části města s historickým jádrem prochází Drnový potok místem, kde starší zástavba byla nahrazena budovou kulturního domu. S přiblížením k centru se mění charakter okolní zástavby, rodinné domy jsou nahrazovány městskými veřejnými institucemi. Potok je následně sevřen mezi shlukem starší zástavby a sídlištěm panelových domů. Území dále pokračuje podél Tylova nábřeží. V místě, kde se nábřeží protíná s Kollárovou a Nádražní ulicí, došlo v posledním desetiletí k vytvoření nového veřejného prostoru. Potok se poté stáčí k severozápadu, liniový prostor je na pravém břehu lemován dalšími institucemi, jako je soud a střední průmyslová škola, a na levém břehu strukturou historických výrobních areálů podél Nádražní ulice. Předposlední část řešeného území nastává v ulici U Pazderny. Na levém břehu dochází k protnutí železničního náspu a viaduktu s dopravní křižovatkou. V tomto bodě přechází území zároveň do městské periferie. Další část území pokračuje průmyslovou zónou po pravém břehu potoka a podél volných polí na břehu levém. Potok dále protéká kolem čističky odpadních vod, kde je zároveň konec zastavěného území města. Konečným bodem řešeného území je místo, kde se Drnový potok vlévá do řeky Úhlavy.

Obr. 6: Topografická mapa řešeného území

Zdroj: ČÚZK (2023a), vlastní zpracování v ArcGIS (2023)

Obr. 7: Ortofotomapa řešeného území

Zdroj: ČÚZK (2023b), vlastní zpracování v ArcGIS (2023)

9 Veřejná prostranství podél Drnového potoka v Klatovech

První veřejné prostranství začíná na hranici katastrálního území města Klatovy v jižní části řešeného území. Jedná se o cyklostezku vedoucí podél Drnového potoka, která je součástí cyklotrasy č. 38 propojující Běšiny a Švihov a zároveň součástí mezinárodní dálkové cyklotrasy propojující Plzeň a Mnichov. Cyklostezka pokračuje příměstskou krajinou severovýchodním směrem, kde míjí budovu železniční stanice Luby u Klatov. Od nádraží je cyklostezka dalších 250 metrů nahrazena silnicí 3. třídy. V místě pravotočivé zatáčky k železničnímu přejezdu navazuje předchozí cyklostezka pokračující po pravém břehu potoka přes louky až k městské části Luby. V této lokalitě je však cyklostezka dočasně přerušena právě probíhající přeložkou silnice I/27.

Obr. 8: Přeložka silnice I/27 u městské čtvrti Luby

Zdroj: Vlastní fotodokumentace (2023)

Další veřejné prostranství se nachází v Lubech u sportovního areálu TJ Start Luby, kde na cyklotrasu navazuje krátké zpevněné nábřeží s dětským hřištěm a posezením v blízkosti jezu. Za městskou částí Luby přechází území opět do příměstské krajiny s návazností na již zmíněnou cyklostezku. Ta se u železničního viaduktu dočasně odchyluje od koryta Drnového potoka. V tomto bodě na ní navazuje turistická trasa, která prochází podél potoka až do městského parku Mercandinovy sady. V tomto parku jsme zároveň zaznamenali jako veřejné prostranství předprostor historické budovy lázeňské kolonády, která v současnosti slouží jako kavárna. V místě, kde Drnový potok meandruje z městského parku do zastavěného území, se nachází rovněž areál bývalého bělidla s historickou budovou hydroelektrárny, která byla přetvořena do dnešní budovy sloužící jako cukrárna. V minulosti zde bylo i malé potoční koupaliště přezdívané „Na Plivátku“.

Obr. 9: Areál bývalého bělidla

Zdroj: Vlastní fotodokumentace (2023)

Na pravém břehu potoka navazuje na tento areál nábřeží v ulici Na Bělidle a na levém břehu Krejčího nábřeží doplněné v některých úsecích již zmíněnou cyklostezkou. Podél koryta se dostáváme k parkovišti V Řekách v lokalitě u Dragounských kasáren a hasičské zbrojnice. Dalším významným prostranstvím je předprostor kulturního domu Družba a

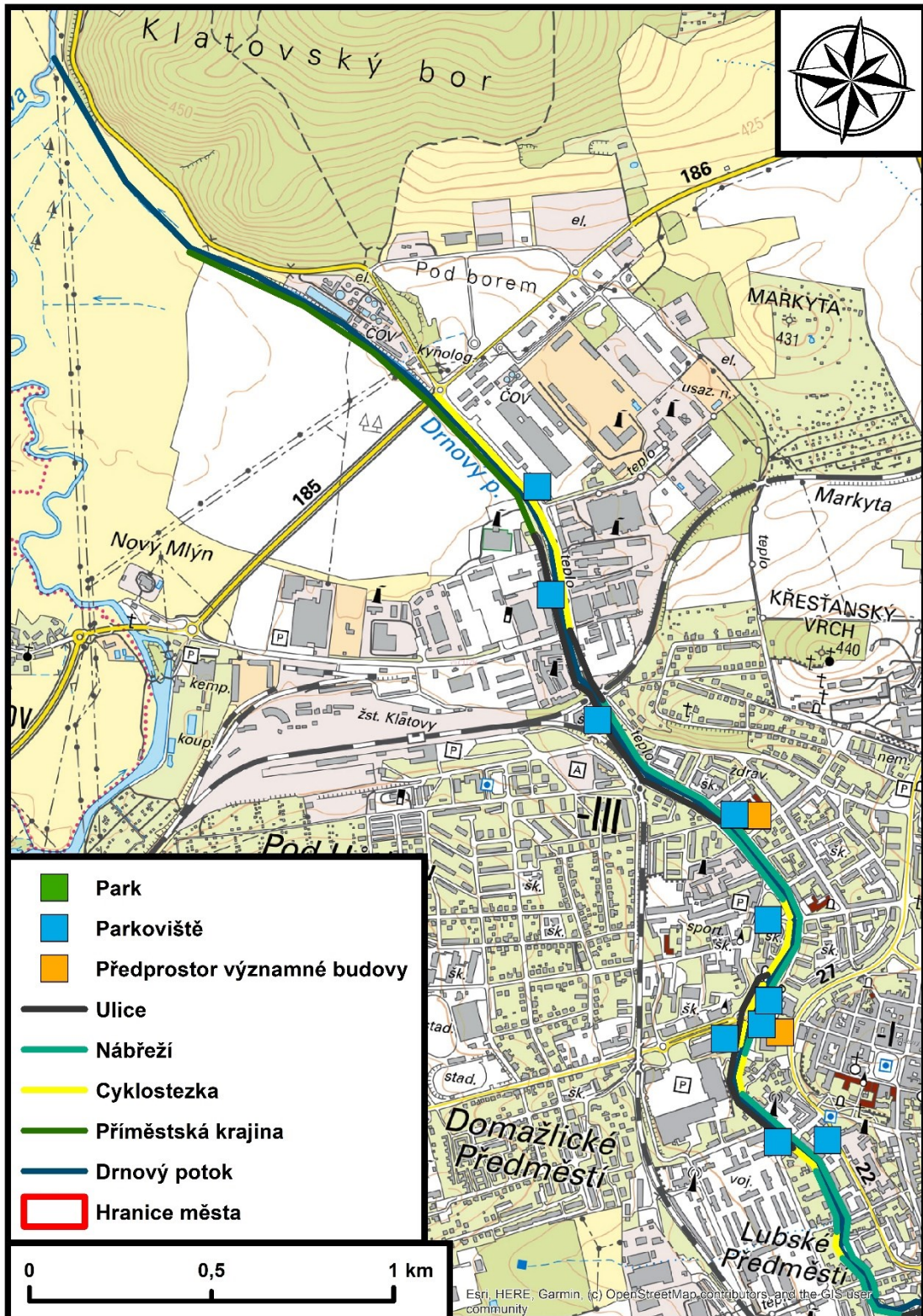
k němu přiléhající placené parkoviště. Naproti této lokalitě přes Domažlickou ulici nalezneme placené parkoviště u klatovské pošty. Dále po proudu na levém břehu Drnového potoka navazuje cyklostezka vedoucí na Tylovo nábřeží, kde je však přerušena z důvodu lávky pro pěší spojující oba břehy a kde jsou cyklisté nuceni sesednout z kola. Samotné Tylovo nábřeží, které bylo zrekonstruováno v roce 2010, je poměrně nově vzniklým veřejným prostranstvím s parkovištěm, autobusovými zastávkami a malým parkem poskytujícím dostatek laviček k posezení a odpočinku. Od Tylovo nábřeží pokračujeme na pravém břehu potoka po nábřeží Kpt. Nálepky až k budově státního zastupitelství, kde se krom parkoviště nachází i předprostor dané budovy s městskou zelení a lavičkami. Pokračujeme po Nádražní ulici, po které se dostaneme k parkovišti v ulici Franty Šumavského. Parkoviště se nachází poblíž areálu bývalého kožedělného závodu KOZAK. V současnosti je však místo především známé každoročním pořádáním klatovských pivních slavností. Od parkoviště se přesouváme ke křižovatce Dr. Sedláka a Koldinovy ulice, od které navazuje poslední část cyklostezky vedoucí po pravém břehu potoka skrze průmyslovou zónu až ke kruhovému objezdu u čističky odpadních vod, kde je zároveň konec zastavěného území města. Po levém břehu Drnového potoka je možné pokračovat dalších 750 metrů příměstskou krajinou po zpevněné cestě, která pak přechází do volné krajiny.

Tab. 3: Vzdálenost veřejných prostranství od Drnového potoka

Parkoviště	Vzdálenost od koryta [m]
Kaufland, Šumavská	79
Tyršova	67
V Řekách	9
Lidl, Domažlická	57
U kulturního domu	27
U pošty, Nádražní	16
Kollárova	81
U státního zastupitelství	30
Franty Šumavského	38
Koldinova	29
Jateční	35
Předprostory	Vzdálenost od koryta [m]
Kolonáda	98
Kulturní dům	92
Státní zastupitelství	70

Zdroj: Vlastní zpracování (2023)

Obr. 11: Veřejná prostranství podél Drnového potoka, severní část

Zdroj: ČÚZK (2023a), vlastní zpracování v ArcGIS (2023)

9.1 Mercandinovy sady

Komplex Mercandinovy sady je typickou stavbou krajinářské architektury. Je to dílo člověka, které vzniklo díky jeho spolupráci s přírodou. Založení parku inicioval klatovský hejtman František Xaver Mercandin v letech 1841-1845. Mezi roky 2014-2017 došlo v tomto městském parku k první etapě rehabilitace areálu dle návrhu architekta Jakuba Chvojky. „Návrh je založen na návratu ke komponované krajině, která ctí památku místa a zároveň umožňuje reflektovat aktuální potřeby společnosti, současný životní styl či ducha doby.“ (Chvojka, 2023a). Nová oválná promenáda před kavárnou Kolonáda vychází z historického zahradního parteru. Díky vyvýšené oválné římsě se promenáda mírně vznáší nad centrálním paloukem. Centrální parter je propojen s vodní plochou novým molem a altánem. Uprostřed vodní plochy byl obnoven kruhový ostrov včetně nové konvexní modelace. Na ostrově byl podle návrhu instalován nový památník v podobě kruhové lavičky z kamene od Václava Fialy, věnovaný zahradnímu architektovi Václavu Weinfurterovi. Na jaře všude na ostrově v trávníku kvetou narcisy. Součástí souboru staveb v rámci krajinářského areálu je nový vodní program. Před kolonádou tak vznikla nová kašna s textem prezidenta Václava Havla, uprostřed hladiny rybníka byl vytvořen nový vodotrysk a nainstalován nový systém dočerpávání vody do rybníka. Kromě toho došlo k úpravě sochařského programu. Původní čtyři alegorické sochy ročních období Jaro, Léto, Podzim, Zima a pátá socha, pomník F. X. Mercandina, byly umístěny jako protiváha Kolonády na analogicky zaklenutém půdorysu. Součástí stavby je také kompletní obnova technické infrastruktury jako je vodovod, kanalizace, nová plynová přípojka pro kolonádu, elektřina a veřejné osvětlení (Chvojka, 2023a).

Obr. 12: Původní stav klatovské Kolonády

Zdroj: Chvojka (2023a)

Obr. 13: Klatovská Kolonáda po rehabilitaci

Zdroj: Chvojka (2023a)

Během let 2018-2021 byla dokončena II. etapa přeměny. Páteří parku je Drnový potok, který byl v rámci rehabilitace parku přemostěn čtyřmi novými lávkami pro pěší a cyklisty. Dvě jsou celé z monolitického betonu a dvě jsou betonové s dřevěnými mostovkami. Vodní plocha potoka je přístupná po tzv. vodních schodech. Zcela nová je i cestní síť a osvětlení. Součástí stavby jsou také tři nová dětská hřiště a fitness stezka. V jižní části areálu byla navíc nainstalována tzv. stezka v korunách stromů, která nabízí pohyb mezi lanovými překážkami. Jedná se o zavěšený chodník, který vede mezi kmeny stromů propojující dvě dřevěné věže (Chvojka, 2023b).

Obr. 14: Stezka v korunách stromů

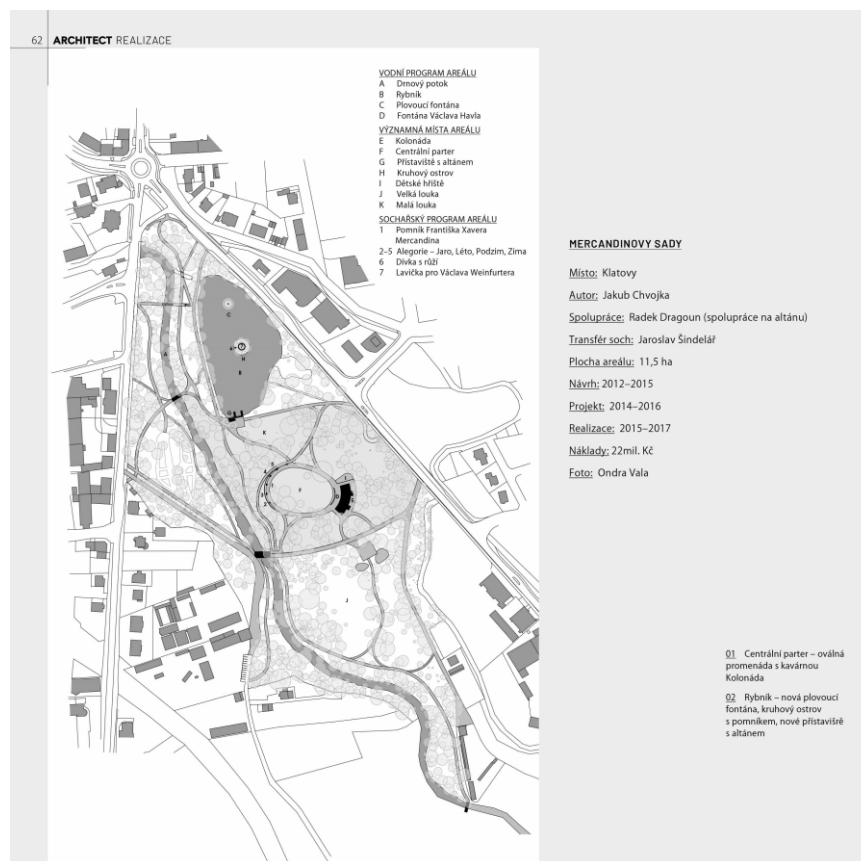
Zdroj: Vlastní fotodokumentace (2023)

Obr. 15: Vodní schody k Drnovému potoku

Zdroj: Vlastní fotodokumentace (2023)

Obr. 16: Schéma parku Mercandinovy sady

Zdroj: Chvojka (2023c)

10 Hodnocení kvality vybraných veřejných prostranství

10.1 Mercandinovy sady

Obr. 17: Centrální parter parku Mercandinovy sady

Zdroj: Chvojka (2023a)

Bezpečí

Park Mercandinovy sady je sevřen mezi Puškinovou ulicí a ulicí 5. května. V Puškinově ulici je po celém obvodu parku vedený úzký chodník, který se v místě autobusové zastávky a kruhového objezdu rozšiřuje. V ulici 5. května je vybudovaný chodník pouze v úseku od křižovatky na Sadové ulici po křižovatku se Sportovní ulicí. Vstup do parku je umožněn pouze jedním přechodem pro chodce umístěným u křižovatky Šumavské ulice a ulice 5. května. V rámci rehabilitace parku došlo zároveň k instalaci nového osvětlení předprostoru Kolonády, hlavní pěší trasy vedoucí parkem a lávky přes Drnový potok.

Pohodlí

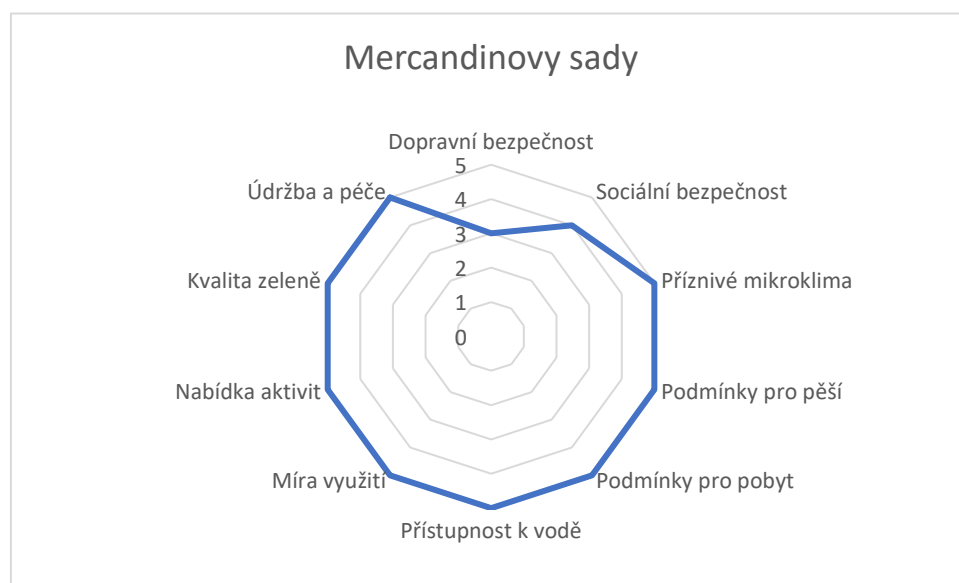
Parkem prochází Drnový potok, k němuž je umožněn přístup po tzv. vodních schodech. V severní části parku se nachází rybník s vodotryskem a dřevěným molem na jeho břehu. Před budovou Kolonády je rovněž soustava malých vodotrysků, u nichž si hrají malé děti.

Park nabízí dostatek laviček k posezení s největší koncentrací u centrálního parteru a přístaviště u rybníku. Samotný park je velmi dobře udržovaným veřejným prostranstvím s dostatkem odpadkových košů a odpovídající kvalitou údržby zeleně.

Atraktivita

Přítomnost lidí v parku se liší v závislosti na denní době. Nejvyšší návštěvnost je v odpoledních hodinách, kdy sem lidé chodí trávit čas spojený s rekreací a sportem. Celé území parku je protkané sítí tras pro pěší i cyklostezek, které jsou zcela neovlivněné silniční dopravou. Občerstvení je dostupné v café baru Kolonáda. V parku se zároveň pořádají i různé akce a trhy. Letos zde byl například uspořádán již 3. ročník festivalu vína. V rámci aktivit nalezneme v parku 2 dětská hřiště, jedno dopravní hřiště, workoutové hřiště pro venkovní posilování či stezku v korunách stromů.

Graf č. 1: Hodnocení kvality veřejného prostranství - park Mercandinovy sady

Zdroj: Vlastní zpracování (2023)

10.2 Předprostor kulturního domu Družba

Obr. 18: Kulturní dům Družba

Zdroj: Vlastní fotodokumentace (2023)

Bezpečí

Kulturní dům Družba se nachází mezi ulicemi Domažlická a Tyršova. Jedná se o místo v centru dopravního zatížení ve městě. Na křižovatce těchto dvou ulic je prostranství dostupné přechodem pro chodce, od kruhového objezdu na Domažlické ulici je možné přejít ke kulturnímu domu po lávce přes Drnový potok. Celá budova kulturního domu je obklopena veřejným osvětlením. V předprostoru budovy se zároveň vyskytuje placené parkoviště využívané zejména při kulturních akcích.

Pohodlí

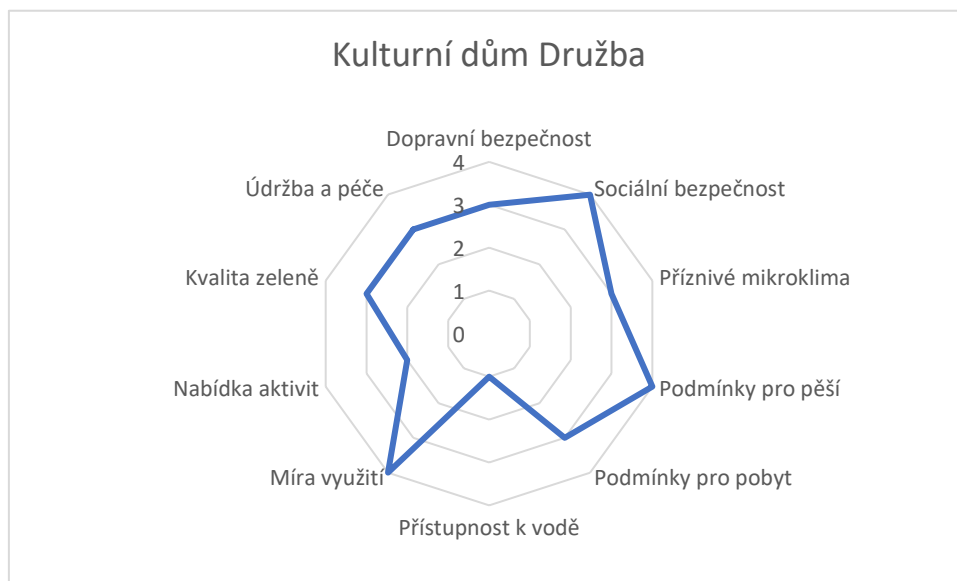
Dané místo je z důvodu intenzivní silniční dopravy přes den vystaveno hlukové zátěži a emisím z automobilové dopravy. Okolí kulturního domu poskytuje dostatek laviček k posezení a dostatečně široké chodníky. V dané lokalitě chybí přístřešky v případě nepříznivého počasí. V předprostoru kulturního domu se nachází fontána, která je však

v havarijním stavu. Přístupnost k Drnovému potoku je v tomto místě značně limitovaná vyvýšeným nábřežím se zábradlím.

Atraktivita

Daná lokalita je, kromě dopravy, vytižena i pohybem obyvatel jdoucích do centra města směrem k náměstí či opačným směrem k nákupnímu centru Škodovka. Velká míra návštěvnosti je zejména v době konání kulturních akcí jako jsou maturitní plesy nebo koncerty. Vyjma kulturních akcí však dané prostranství nenabízí žádné jiné zařízení pro pobytové aktivity ani dětská hřiště. Občerstvení je v místě zajištěné prostřednictvím bufetu a restaurace Družba. Samotná budova je obklopena městskou zelení a rostlými stromy. Příkladem je javor stříbrný, který je jedním z památných stromů v Klatovech. Údržba zeleně se však na daném místě jeví jako nedostatečná, zejména co se týče estetických úprav keřového porostu.

Graf č. 2: Hodnocení kvality veřejného prostranství - kulturní dům Družba

Zdroj: Vlastní zpracování (2023)

10.3 Tylovo nábřeží

Obr. 19: Tylovo nábřeží

Zdroj: Vlastní fotodokumentace (2023)

Bezpečí

Tylovo nábřeží je veřejné prostranství v sevření ulic Kollárova a Nádražní. Pro chodce je přístupný přes 3 přechody pro chodce. Dostupný je také z nábřeží Kpt. Nálepky lávkou přes Drnový potok. Pro chodce jsou zde dostatečně široké chodníky, pro cyklisty je však dané místo poněkud chaotické z důvodu přerušené cyklostezky v místě lávky, která je pouze pro pěší. Cyklisti jsou proto nuceni v tomto úseku sesednout z kola. Celé prostranství je osvětlené pouličním osvětlením již zmíněných ulic spolu s lampami umístěnými v malém parku v samotném středu prostranství.

Pohodlí

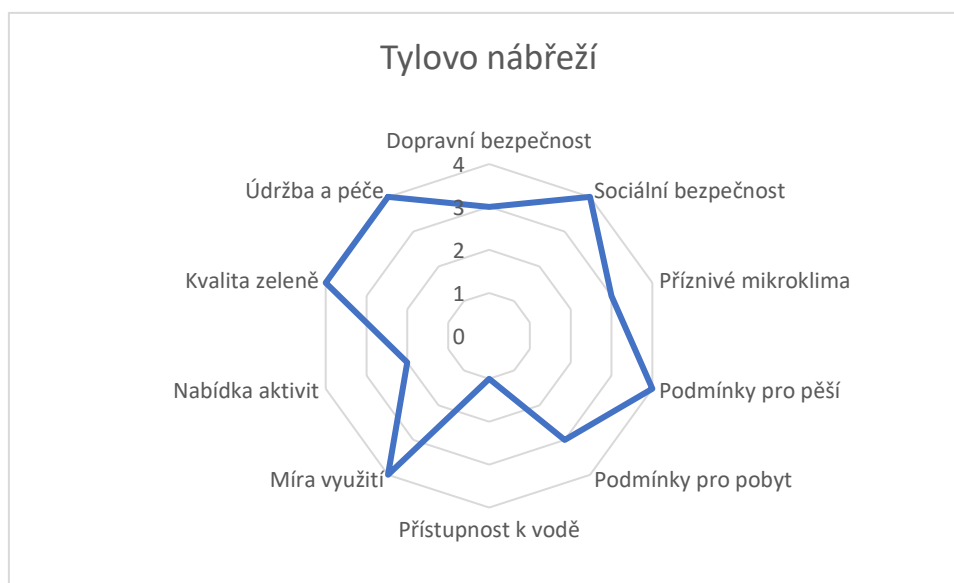
Prostranství je poměrně zatížené automobilovou dopravou spolu s dopravou veřejnou. V dané lokalitě jsou 4 autobusové zastávky, všechny umístěné při břehu Drnového potoka. Přístup k potoku zde však chybí opět z důvodu vyvýšeného nábřeží se zábradlím. Krom potoka zde nejsou zastoupeny vodní prvky. Při nepříznivém počasí mohou lidé využít

dvou přístřešků nacházejících se u autobusové zastávky. V parku je dostatek laviček, při autobusových zastávkách však možnost k posezení chybí.

Atraktivita

Přítomnost lidí je zde nejvyšší v ranních a odpoledních hodinách v pracovní dny z důvodu afordance veřejné dopravy při dojíždění do práce. Prostranství využívají i studenti střední zdravotnické školy nacházející se v Kollárově ulici. Občerstvení je dostupné v čínské restauraci v Nádražní ulici či v supermarketu Billa. V provozu je také bufet Lávka. Dětská hřiště nejsou v prostranství zastoupena. Městská zeleň je koncentrována zejména v parku a okolí parkoviště před střední zdravotnickou školou. Při výjezdu z parkoviště se nachází dub letní, který je jedním z dalších památných stromů ve městě. Navzdory přítomnosti městské zeleně je v místě nedostatek zastřešených míst či stromů, které by poskytovaly stín během slunných letních dnů. Samotné prostranství působí čistým dojmem. Nalezneme zde kontejnery na tříděný odpad a zároveň dostatek odpadkových košů.

Graf č. 3: Hodnocení kvality veřejného prostranství - Tylovo nábřeží

Zdroj: Vlastní zpracování (2023)

10.4 Nábřeží Kpt. Nálepky

Obr. 20: Nábřeží Kpt. Nálepky u státního zastupitelství

Zdroj: Vlastní fotodokumentace (2023)

Bezpečí

Nábřeží Kpt. Nálepky začíná na křižovatce s Kollárovou ulicí a končí u Koldinovy ulice. Po pravé straně ulice je možné dojít pěšky po středně širokém chodníku až k ulici u Pazderny. Levá strana je, s výjimkou autobusové zastávky, vyhrazena pro příčné parkování. Nábřeží je dostupné přes most v Dukelské ulici a prostřednictvím tří lávek pro pěší. Dvě jsou přístupné z Nádražní ulice a jedna z Tylovo nábřeží. Na nábřeží Kpt. Nálepky se nachází pouze jeden přechod pro chodce a to na křižovatce s Kollárovou ulicí. Přes frekventovanou Dukelskou ulici však přechod pro chodce chybí. Po celé délce nábřeží vede cyklotrasa č. 38, samotná cyklostezka zde však není zastoupena. Nábřeží je po celé své délce osvětleno pouličními lampami.

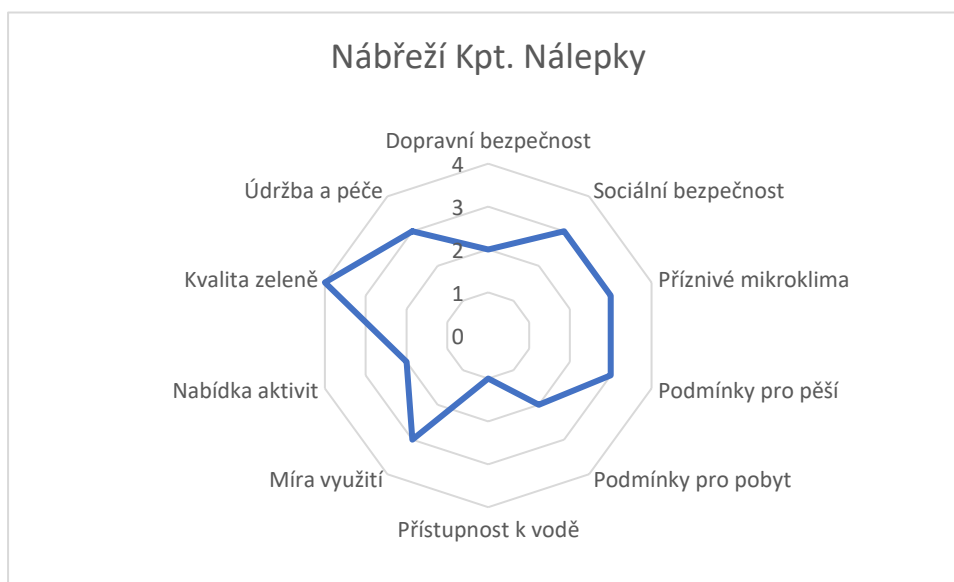
Pohodlí

Možnosti k posezení jsou pouze u kryté autobusové zastávky a pod turistickým přístřeškem v Koldinově ulici. Lavičky zde jinak zastoupeny nejsou. Silniční provoz je zde, krom projíždějících autobusů, méně intenzivní. Nábřeží má nezpevněný travnatý břeh. Přístupnost k potoku je však téměř nulová z důvodu nadzemního parovodu vedoucího po celém nábřeží.

Atraktivita

I přes nižší intenzitu dopravy je nábřeží spíše dopravního než pobytového charakteru. Lidé zde parkují před panelovými domy a u budovy státního zastupitelství a střední průmyslové školy. Nenacházejí se zde žádná dětská hřiště ani jiná zařízení pro pohybové aktivity. Výjimku tvoří část cyklotrasy v poslední části nábřeží mezi ulicí U Pazderny a Koldinovou, která je oprostěna od silniční dopravy a je možné se zde volně projít či projet na kole. Zeleň je zde zastoupena v podobě stromořadí vedoucího po celém nábřeží. U turistického přístřešku se nachází dub letní, který je dalším z památných stromů. Nábřeží je poměrně čisté i přes nedostatek odpadkových košů.

Graf č. 4: Hodnocení kvality veřejného prostranství - nábřeží Kpt. Nálepky

Zdroj: Vlastní zpracování (2023)

10.5 Sportovní areál TJ Start Luby

Obr. 21: Sportovní areál TJ Start Luby

Zdroj: Vlastní fotodokumentace (2023)

Bezpečí

Sportovní areál TJ Start Luby je snadno přístupný po společné stezce pro pěší i cyklisty vedoucí z ulice Sadová u Mercandinových sadů. Zastávky veřejné dopravy v těsné blízkosti prostranství nenalezneme. Nejbližší autobusová zastávka se nachází v ulici 5. května vzdálená 300 metrů od daného místa. Samotné prostranství se nachází v klidné oblasti s nižší intenzitou silniční dopravy. Prostranství navazuje na cyklotrasu volnou asfaltovou plochou v prostoru před sportovním areálem, po které se lidé mohou volně pohybovat. Celá oblast prostranství před sportovním areálem je osvětlena pouličními lampami.

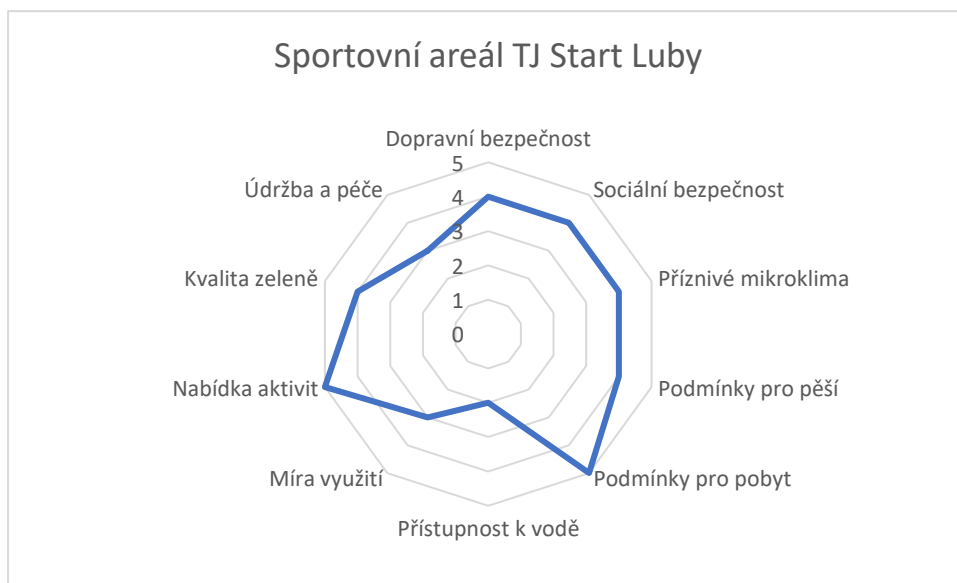
Pohodlí

V dané lokalitě je vodní prvek zastoupen pouze Drnovým potokem. Pod jezem jsou kamenem zpevněné břehové svahy, které jsou poměrně příkré a nezaručují snadný přístup k potoku. Na daném prostranství se nachází dva přístřešky se stoly a lavičkami k posezení a stojany pro kola.

Atraktivita

Prostranství je ideální zastávkou během procházky či jízdy na kole. Nabídku aktivit pro děti zde zajišťuje dětské hřiště a občerstvení poskytuje bufet u fotbalového hřiště. Ve sportovním areálu se konají hasičské soutěže a sbor dobrovolných hasičů v Lubech zde pořádá sportovní akce pro děti. Každoročně se v areálu ve spojitosti s oslavami na 1. máje uskutečňují koncerty a taneční zábavy. Prostranství je lemované vysokými listnatými stromy při břehu potoka. U přístřešků je pouze jeden odpadkový koš. Určitou kompenzací mohou být kontejnery na tříděný odpad v těsné blízkosti daného místa.

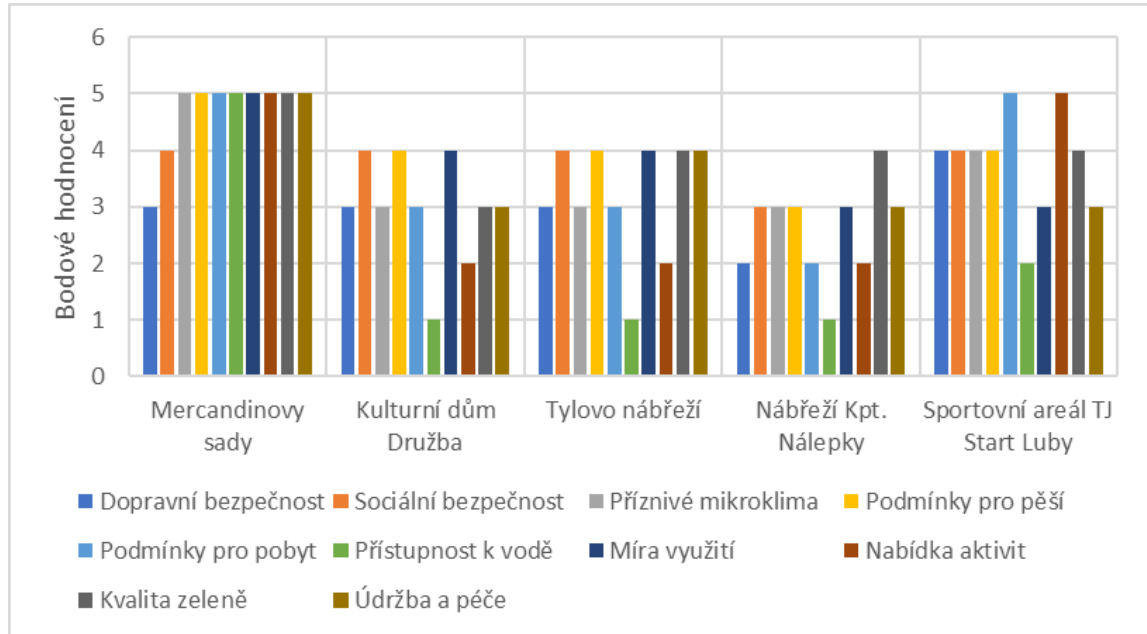
Graf č. 5: Hodnocení kvality veřejného prostranství - sportovní areál TJ Start Luby

Zdroj: Vlastní zpracování (2023)

11 Vyhodnocení kvality veřejných prostranství

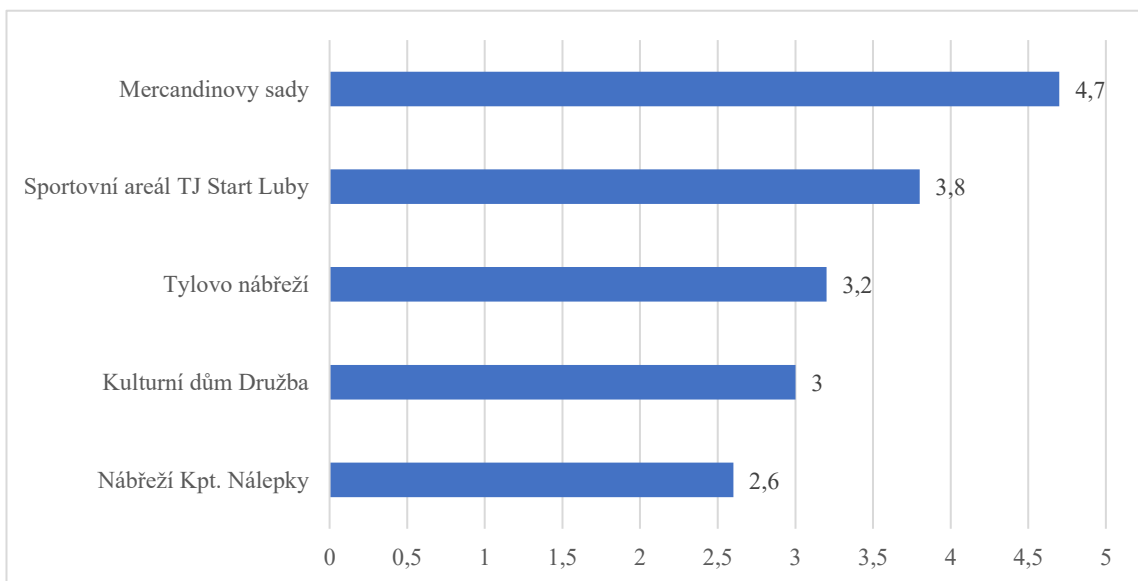
Graf č. 6: Vyhodnocení kvality veřejných prostranství

Zdroj: Vlastní zpracování (2023)

V grafu č. 6 můžeme z výsledných hodnot vypočítat rozdíly mezi jednotlivými veřejnými prostranstvími. Rozdílnosti kvality těchto prostranství jsou dány zejména jejich typem a umístěním v městské struktuře, případně je u některých veřejných prostranství vyšší kvalita v důsledku renovace v posledních letech.

Graf č. 7: Celkový průměr hodnocených kritérií

Zdroj: Vlastní zpracování (2023)

Dle grafu č. 7 dosáhl nejvyššího průměru hodnocených kvalitativních kritérií park Mercandinovy sady. Průměrné hodnoty však dosáhl v kritériu dopravní bezpečnosti z důvodu špatné přístupnosti do samotného parku. Ačkoliv se park nachází spíše na okraji města Klatovy, je sevřen mezi dvěma frekventovanými ulicemi, přičemž je vstup do parku umožněn pouze jedním přechodem pro chodce. Vhodné by bylo vybudovat více přechodů, zejména u kruhového objezdu a v Puškinově ulici. Průchodnost samotného parku je však pro chodce a cyklisty bezproblémová. V důsledku rehabilitace parku dokončené v roce 2021 jsou estetické úpravy parku spolu s architektonickým zpracováním na vysoké úrovni. Park poskytuje dostatek pobytových aktivit pro všechny věkové kategorie návštěvníků.

Vysokého hodnocení dosáhl i sportovní areál TJ Start Luby zejména díky své snadné přístupnosti po cyklostezce a dobrého zázemí pro pobytové aktivity. Velkým nedostatkem je však omezená přístupnost k Drnovému potoku. Při vhodných úpravách nábřeží a vytvoření náplavky u jezu by dané prostranství mohlo navýšit svůj potenciál spolu s jeho návštěvností.

Tylovo nábřeží je prostranstvím, které v sobě kombinuje dopravní i pobytový charakter. Architektonické řešení parku a prostoru u autobusových zastávek by však mohlo být lépe navrženo pro příjemnější pobyt i prostupnost daným územím. Doporučujeme přidat do parku přístřešek pro zastínění prostoru během slunných dnů spolu se zastřešením autobusových zastávek a navýšení počtu míst k sezení. Současně bychom rozšířili již existující lávku přes Drnový potok pro lepší návaznost na cyklostezku. Pro zlepšení dopravní bezpečnosti navrhujeme přidat přechody pro chodce na křižovatce Kollárovy a Nádražní ulice.

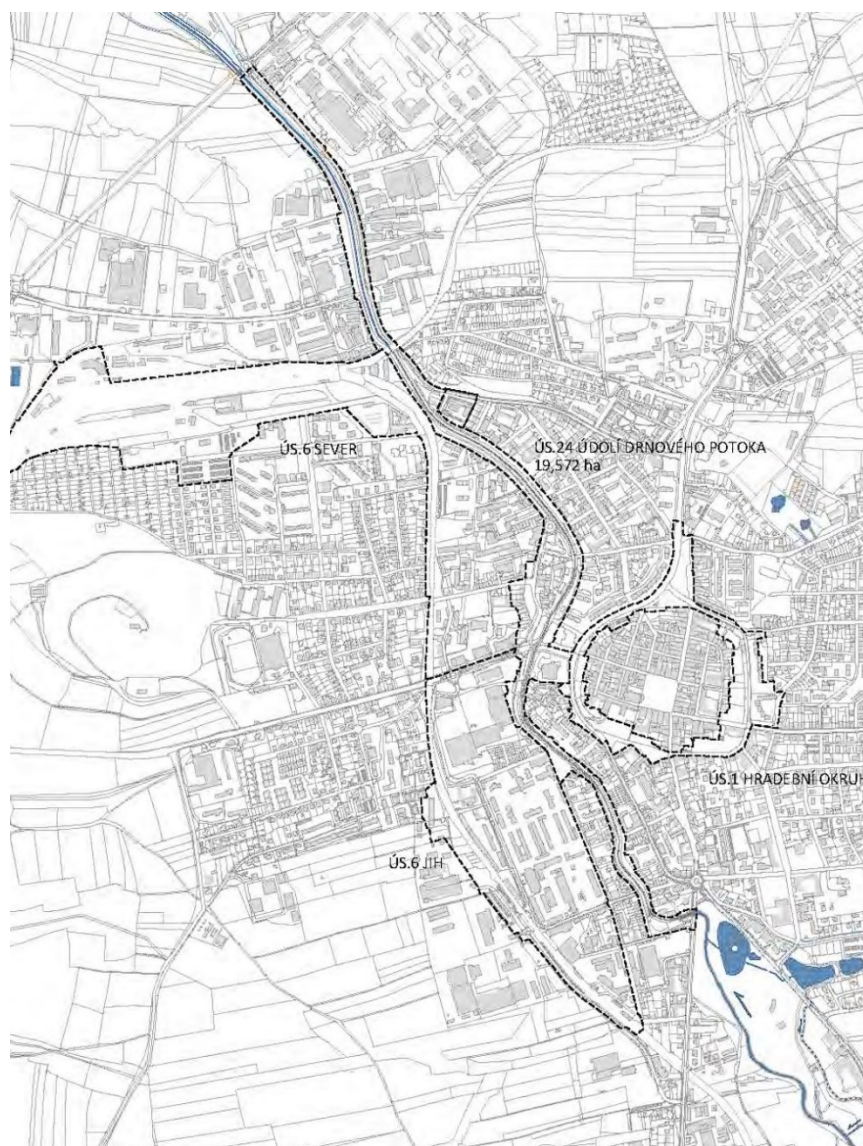
Na předposledním místě byl v rámci hodnocení předprostor kulturního domu Družba. Prostranství je, i přes umístění v centru dopravního zatížení ve městě, snadno přístupný pro chodce i cyklisty. Přesto doporučujeme přidat přechod pro chodce přes ulici V Řekách při vjezdu na parkoviště u kulturního domu, který by propojoval parkoviště s chodníkem na druhé straně vedoucího k nákupnímu centru Škodovka. Další žádanou změnou by byla celková modernizace okolí Družby, která se od svého vzniku v roce 1983 téměř nezměnila. Především by byla žádaná renovace prostoru u fontány a památného stromu, kde by zároveň mohlo vzniknout dětské hřiště.

Nejhůře hodnoceným prostranstvím bylo nábřeží Kpt. Nálepky. Současný charakter prostranství je převážně dopravního charakteru s možnostmi pro parkování. Do budoucna by však bylo žádané integrovat tento charakter s pobytovými možnostmi a lepší propojeností cyklostezky s Tylovo nábřežím. Zároveň by bylo vhodné zlepšit průchodnost po nábřeží v místě křížení s Dukelskou ulicí vybudováním přechodu pro chodce. Vyšší atraktivitu by nábřeží získalo také přeložením dosavadního nadzemního parovodu, který současně brání přístupnosti k potoku.

12 Posouzení územní studie ÚS.24 - Údolí Drnového potoka

ÚS.24 - Údolí Drnového potoka je jednou z územních studií veřejných prostranství vypracovaných pro rozvoj města Klatovy. Jedná se o územně plánovací podklad, který je možné využít při úpravách již existujících či tvorbě nových veřejných prostranství. Studie byla vypracována v roce 2019 společností Bíza architekti s.r.o. Pro posouzení studie jsme si vybrali tři veřejná prostranství, která byla zároveň součástí hodnocení kvality veřejných prostranství. Jedná se o veřejné prostranství okolí MKD Družba, Tylovo nábřeží a nábřeží Kpt. Nálepky.

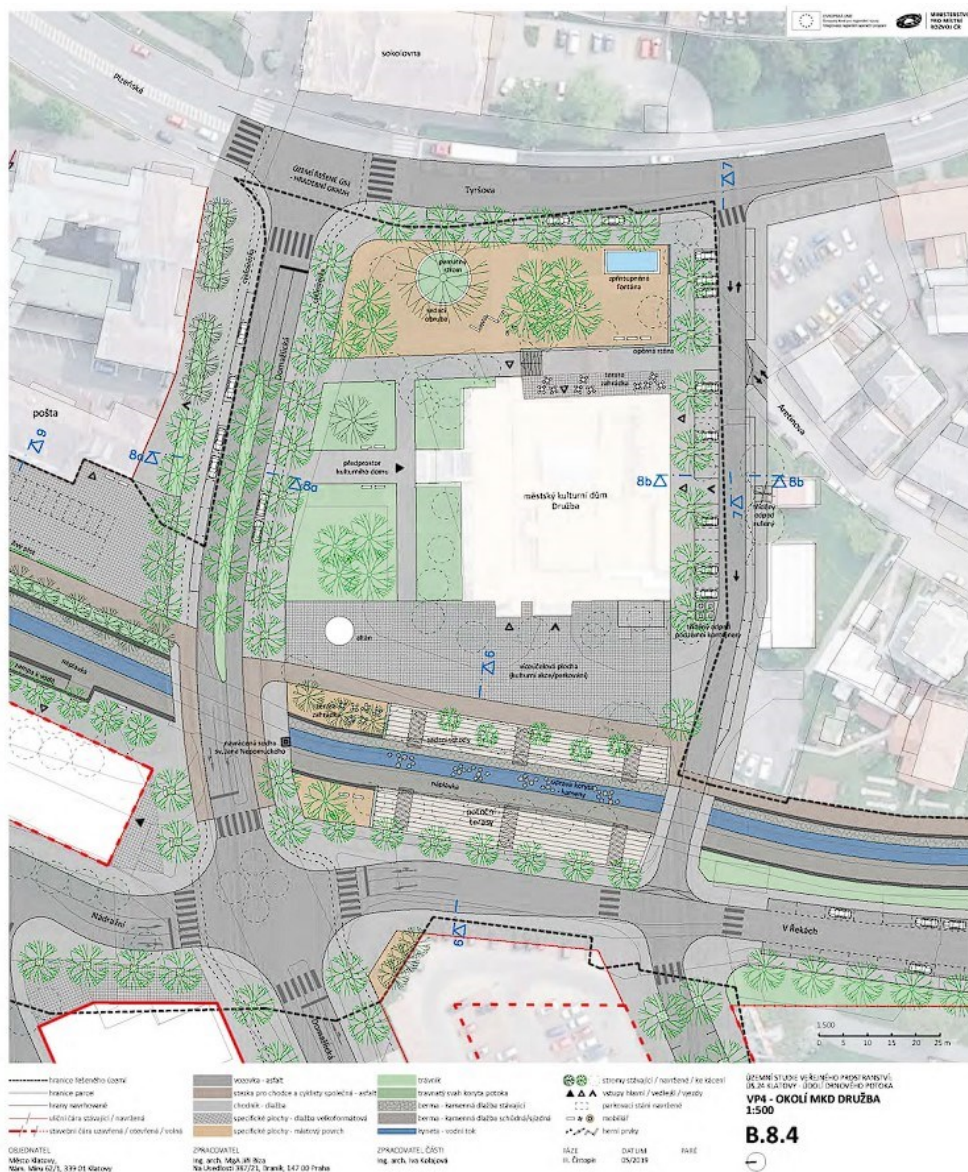
Obr. 22: Vymezené území v rámci ÚS.24

Zdroj: Bíza architekti s.r.o. (2019)

12.1 Okolí MKD Družba

Obr. 23: Schéma s navrhovanými změnami v okolí MKD Družba

Zdroj: Biza architekti s.r.o. (2019)

Studie navrhuje celkovou přeměnu okolí kulturního domu Družba. Ta spočívá v reorganizaci existujícího parkoviště, které by bylo přetvořeno ve víceúčelovou dlážděnou plochu s altánem určenou k pořádání venkovních akcí. Při větších akcích pořádaných v kulturním domě by tato plocha byla opět přístupná za účelem parkování. Další změnou je zpřístupnění potoka pomocí pobytových schodů a náplavky při korytě. U zadního vchodu do kulturního domu je zároveň vytvořen nový uliční prostor s příčným parkováním. V Domažlické a Tyršově ulici vznikla nová místa pro podélné parkování na úkor zúžení těchto dvou ulic. Kolem památného stromu je nově sedací obruba a v prostoru

Významnou změnou v návrhu na přeměnu Tylova nábřeží je zrušení stejnojmenné silniční ulice s autobusovými zastávkami a kruhovým objezdem, čímž by vznikla souvislá plocha s pobytovým trávníkem, dětským hřištěm a altánem. Tímto by došlo k rozšíření již existujícího parku a jeho přímého napojení na nábřeží. Autobusové zastávky by byly přesunuty při zachování jejich současného počtu do Nádražní ulice před budovu supermarketu Billa. Zároveň by došlo ke zpřístupnění potoka pomocí pobytových schodů a bezbariérové rampy navazující přímo na cyklo lávku přes Drnový potok. Parkoviště u střední zdravotnické školy zůstává zachováno se změnou vjezdu na parkoviště z ulice Nádražní místo Kollárovy.

12.3 Nábřeží Kpt. Nálepky

Obr. 25: Skica proměny nábřeží Kpt. Nálepky v ulici U Pazderny

Zdroj: Bíza architekti s.r.o. (2019)

V rámci navrhovaných úprav nábřeží dochází k vytvoření ulice s jednosměrným provozem v úseku mezi Kollárovou ulicí a ulicí U Pazderny. Dochází k zúžení ulice, příčné parkování je nahrazeno společnou stezkou pro chodce i cyklisty vedoucí při

travnatém břehu potoka po levé straně ulice. Parkovací stání jsou pro změnu na pravé straně ulice. Nadzemní parovodní potrubí je převedeno na podzemní vedení horkovodu. Kritické připomínky k návrhu jsou kvůli rušení parkovacích míst u budovy soudu bez dostatečné náhrady. Naopak zjednosměrnění ulice považuje vedoucí odboru rozvoje města Ing. Daniela Pleskotová za prospěšné (Městský úřad Klatovy, 2023).

13 Návrh na rozvoj veřejných prostranství podél Drnového potoka

Při vymezování míst s potenciálem pro rozvoj veřejných prostranství podél Drnového potoka jsme se zaměřili na příměstskou krajinu a část řešeného území, které nebylo součástí návrhů obsažených v územní studii ÚS.24 - Údolí Drnového potoka. Pro tento účel jsme si vybrali veřejné prostranství před sportovním areálem TJ Start Luby.

Obr. 26: Současný stav nábřeží před sportovním areálem TJ Start Luby

Zdroj: Vlastní fotodokumentace (2023)

Vlastnické právo celého sportovního areálu společně s asfaltovou plochou a dětským hřištěm před areálem náleží městu Klatovy. Samotné koryto Drnového potoka spolu s jezem je ve vlastnictví České republiky, které spravuje státní podnik Povodí Vltavy. Cyklotrasa vedoucí přes asfaltovou plochu před sportovním areálem je z pravé strany lemována garážemi, které jsou v soukromém vlastnictví fyzických osob (ČÚZK, 2023c). V rámci úprav dané lokality navrhujeme ponechat pobytové zázemí v podobě dětského hřiště s turistickými přístřešky a zpřístupnit koryto Drnového potoka vybudováním pobytových schodů v místě pod jezem. Naším záměrem je udělat z dané lokality

pobytové nábřeží s náplavkou a herními prvky. V rámci rehabilitace nábřeží je rovněž nutné odstranit dřevěné a kamenné naplaveniny v místě pod jezem a celkově vyčistit koryto potoka. Zároveň navrhujeme vybudování nové lávky pro pěší umístěné nad jezem, která by byla alternativou pro v současné době existující most, který však se svými úzkými chodníky a silniční dopravou nezaručuje bezpečné přemostění potoka pro chodce.

Obr. 27: Skica s navrhovanými úpravami nábřeží

Zdroj: Bíza architekti s.r.o. (2019)

Závěr

Cílem této práce bylo zmapovat současný výskyt veřejných prostranství podél Drnového potoka v rámci řešeného území a to pomocí terénního průzkumu. Výsledná inventarizace veřejných prostranství byla zanesena do mapových podkladů zpracovaných za pomoci programu ArcGIS. Dalším cílem bylo zhodnocení aktuální kvality 5 vybraných veřejných prostranství. K tomuto účelu byla využita kvalitativní kritéria převzatá z metodiky ze Studie veřejných prostranství v Plzni, které zpracovala společnost Partnerství, o.p.s. (2014). Výsledky bylo vyhodnoceny za použití aritmetického průměru. Následně jsme diskutovali příčiny výsledků hodnocení a navrhly možnosti pro zlepšení jejich současného stavu. Z dalších cílů bylo posouzení návrhů vybraných veřejných prostranství, které bylo zpracováno v územní studii veřejných prostranství ÚS.24 - Údolí Drnového potoka. Posledním cílem práce byl návrh míst s potenciálem pro budoucí rozvoj veřejných prostranství v daném území. Za tímto účelem jsme vytvořili návrh pro změnu veřejného prostranství před sportovním areálem TJ Start Luby, které by díky daným úpravám mohlo nabýt na své návštěvnosti, a ještě více tak rozvinout svůj potenciál.

Seznam použitých zdrojů

Arnika (2020). *Historie a funkce řek ve městech*. [https://arnika.org/historie-a-funkce-
rek-ve-mestech](https://arnika.org/historie-a-funkce-rek-ve-mestech)

ATELIER L s.r.o. (2020). *Koncepce veřejného osvětlení ve městě Klatovy*.
[https://www.klatovy.cz/mukt/user/strategie/vo/Klatovy-Koncepce_VO-
analyticka_cast.pdf](https://www.klatovy.cz/mukt/user/strategie/vo/Klatovy-Koncepce_VO-analyticka_cast.pdf)

Bíza architekti s.r.o. (2019). *Územní studie veřejných prostranství:
ÚS.24 Klatovy – Údolí Drnového potoka*. Městský úřad Klatovy.
[https://www.klatovy.cz/mukt/user/odborm/uzemnistudie/klatovy/us-24-klatovy-
udoli_drnoveho_potoka.pdf](https://www.klatovy.cz/mukt/user/odborm/uzemnistudie/klatovy/us-24-klatovy-udoli_drnoveho_potoka.pdf)

Česká meteorologická společnost (2017). *Elektronický meteorologický slovník*.
<http://slovník.cmes.cz/heslo/2819>

ČÚZK (2023a). *Prohlížeč služba WMS – ZTM25*.
[https://geoportal.cuzk.cz/\(S\(nrrhvwewktq31opvytdsdeo\)\)/Default.aspx?menu=3116&
mode=TextMeta&side=wms.verejne&metadataID=CZ-CUZK-WMS-
ZTM25&metadataXSL=metadata.sluzba](https://geoportal.cuzk.cz/(S(nrrhvwewktq31opvytdsdeo))/Default.aspx?menu=3116&mode=TextMeta&side=wms.verejne&metadataID=CZ-CUZK-WMS-ZTM25&metadataXSL=metadata.sluzba)

ČÚZK (2023b). *Prohlížeč služba WMS – ortofoto*.
[https://geoportal.cuzk.cz/\(S\(nrrhvwewktq31opvytdsdeo\)\)/Default.aspx?menu=3121&
mode=TextMeta&side=wms.verejne&metadataID=CZ-CUZK-WMS-ORTOFOTO-
P&metadataXSL=metadata.sluzba](https://geoportal.cuzk.cz/(S(nrrhvwewktq31opvytdsdeo))/Default.aspx?menu=3121&mode=TextMeta&side=wms.verejne&metadataID=CZ-CUZK-WMS-ORTOFOTO-P&metadataXSL=metadata.sluzba)

ČÚZK (2023c). *Nahlížení do katastru nemovitostí*. <https://nahlizenidokn.cuzk.cz/>

Gehl, J. (2000). *Život mezi budovami: užívání veřejných prostranství*. Nadace
Partnerství.

Chvojka architekt (2023a). *Mercandinovy sady I, Klatovy*.
<https://www.chvojka.org/realizace/1-mercandinovy-sady-i-klatovy/>

Chvojka architekt (2023b). *Mercandinovy sady II, Klatovy*.
<https://www.chvojka.org/realizace/21-mercandinovy-sady-ii-klatovy/>

Chvojka architekt (2023c). *Mercandinovy sady Klatovy v časopise Architect+*.
[https://www.chvojka.org/studio/publikace/1-mercandinovy-sady-klatovy-v-casopise-
architect/](https://www.chvojka.org/studio/publikace/1-mercandinovy-sady-klatovy-v-casopise-architect/)

Ježek, J., & Krbová, J. (2020). *Metodika revitalizace městských center: v kontextu jejich polyfunkčního využití*. Západočeská univerzita v Plzni.

Kalný, M. (2017). *Soukromý zájem ve veřejném prostoru*. Západočeská univerzita v Plzni.

Krbová, J., & Ježek, J. (2020). *Revitalizace městských center a veřejných prostranství v ČR. První část: Problémy a výzvy*. Wolters Kluwer ČR

Melková, P. (2013). *Význam řeky ve městě*. Institut plánování a rozvoje hlavního města Prahy.

https://iprpraha.cz/uploads/assets/dokumenty/aktuality/melkova_vyznam_reky_ve_meste.pdf

Městský úřad Klatovy (2023). *Připomínky k návrhu ÚS 24 - Údolí Drnového potoka*.

<https://www.klatovy.cz/mukt/fr.asp?tab=mukt&id=11966&burl=&pt=UPU3>

Ministerstvo dopravy ČR (2021). *Koncepce městské a aktivní mobility pro období 2021-2030*. <https://www.mdcr.cz/Uzitecne-odkazy/Udrzitelna-mobilita/Mestska-a-aktivni-mobilita/Koncepce>

Pardubice (2023). *Koncepce rozvoje Pardubické dopravy*. <https://parduplan.cz/opatreni/>

Partnerství, o.p.s. (2014). *Studie Veřejná prostranství v Plzni. Útvar koncepce a rozvoje města Plzně*. https://ukr.plzen.eu/files/ukr/pdf/VP_Plzen_cast_A_metodika_final.pdf

Pelcák a partner architekti (2017). *Nábřeží řeky Svratky*.

<https://www.pelcak.cz/projekty/nabrezi-reky-svratky-brno/>

Sýkorová, M., Tománek, P., Šušlíková, L., Staňková, N., Habalová, M., Čtverák, M., Macháč, J., & Hekrle, M. (2021). *Voda ve městě: Metodika pro hospodaření s dešťovou vodou ve vazbě na zelenou infrastrukturu*. České vysoké učení technické v Praze

Šimová, J. (2017). *Využití vodních toků a ploch v urbanizovaném území venkovského prostoru* [Disertační práce, Vysoké učení technické v Brně]. Digitální knihovna

Vysokého učení technického v Brně.

<https://dspace.vutbr.cz/bitstream/handle/11012/68319/thesis-1.pdf?sequence=-1&isAllowed=y>

Škarda, P. (2016). *Hodnocení kvality veřejných prostranství v Plzni* [Bakalářská práce, Západočeská univerzita v Plzni]. Digitální knihovna Západočeské univerzity v Plzni.
<https://dspace5.zcu.cz/bitstream/11025/23499/1/Petr%20Skarda-BP.pdf>

Šumavský rozcestník (2023). *Drnový potok*.

<https://www.sumava.cz/rozcestnik/priroda/voda-reky/drnovy-potok/>

Threlfall, C.G., Mata, L., Mackie, J.A., Hahs, A.K., Stork, N.E., Williams, N.S.G. & Livesley, S.J. (2017), Increasing biodiversity in urban green spaces through simple vegetation interventions. *J Appl Ecol*, 54(6), 1874-1883. <https://doi.org/10.1111/1365-2664.12876>

UN-Habitat (2020). *Public Space Site-Specific Assessment: Guidelines to Achieve Quality Public Spaces at Neighbourhood Level*. <https://unhabitat.org/public-space-site-specific-assessment-guidelines-to-achieve-quality-public-spaces-at-neighbourhood>

Zdravá krajina (2023a). *Lobezské louky*.

<https://www.zdravakrajina.cz/clanky/lobezske-louky>

Zdravá krajina (2023b). *Park u Rakováčku*.

<https://www.zdravakrajina.cz/clanky/park-u-rakovacku>

Zdravá krajina (2023c). *Poldr na Mochtínském potoce*.

<https://www.zdravakrajina.cz/clanky/poldr-na-mochtinskem-potoce>

Seznam tabulek

Tab. 1: Typologie veřejných prostranství dle vlastnictví	10
Tab. 2: Kvalitativní kritéria hodnocení veřejných prostranství	28
Tab. 3: Vzdálenost veřejných prostranství od Drnového potoka.....	34

Seznam obrázků

Obr. 1: Schématické zobrazení multifunkčnosti nábřeží	17
Obr. 2: Příklad funkčního zapojení řeky do urbanistické struktury.....	19
Obr. 3: Retenční tůň na Lobežských loukách	24
Obr. 4: Pohled z výšky na park u Rakováčku.....	25
Obr. 5: Poldr na Mochtínském potoce	26
Obr. 6: Topografická mapa řešeného území.....	30
Obr. 7: Ortofotomapa řešeného území.....	31
Obr. 8: Přeložka silnice I/27 u městské čtvrti Luby	32
Obr. 9: Areál bývalého bělidla.....	33
Obr. 10: Veřejná prostranství podél Drnového potoka, jižní část	35
Obr. 11: Veřejná prostranství podél Drnového potoka, severní část	36
Obr. 12: Původní stav klatovské Kolonády	38
Obr. 13: Klatovská Kolonáda po rehabilitaci	38
Obr. 14: Stezka v korunách stromů	39
Obr. 15: Vodní schody k Drnovému potoku.....	40
Obr. 16: Schéma parku Mercandinovy sady.....	40
Obr. 17: Centrální parter parku Mercandinovy sady	41
Obr. 18: Kulturní dům Družba.....	43
Obr. 19: Tylovo nábřeží.....	45
Obr. 20: Nábřeží Kpt. Nálepky u státního zastupitelství	47
Obr. 21: Sportovní areál TJ Start Luby.....	49
Obr. 22: Vymezené území v rámci ÚS.24	54
Obr. 23: Schéma s navrhovanými změnami v okolí MKD Družba	55
Obr. 24: Schéma úprav Tylovo nábřeží	56
Obr. 25: Skica proměny nábřeží Kpt. Nálepky v ulici U Pazderny.....	57

Obr. 26: Současný stav nábřeží před sportovním areálem TJ Start Luby.....	59
Obr. 27: Skica s navrhovanými úpravami nábřeží.....	60

Seznam grafů

Graf č. 1: Hodnocení kvality veřejného prostranství - park Mercandinovy sady.....	42
Graf č. 2: Hodnocení kvality veřejného prostranství - kulturní dům Družba.....	44
Graf č. 3: Hodnocení kvality veřejného prostranství - Tylovo nábřeží	46
Graf č. 4: Hodnocení kvality veřejného prostranství - nábřeží Kpt. Nálepky	48
Graf č. 5: Hodnocení kvality veřejného prostranství - sportovní areál TJ Start Luby....	50
Graf č. 6: Vyhodnocení kvality veřejných prostranství.....	51
Graf č. 7: Celkový průměr hodnocených kritérií.....	51

Seznam příloh

Příloha č. 1: Vyhodnocení kvality veřejných prostranství.....	70

Přílohy

Příloha č. 1: Vyhodnocení kvality veřejných prostranství

	Veřejné prostranství	Mercandinovy sady	Kulturní dům Družba	Tylovo nábreží	Nábřeží Kpt. Nálepky	Sportovní areál TJ Start Luby
Kvalitativní kritéria	Dopravní bezpečnost	3	3	3	2	4
	Sociální bezpečnost	4	4	4	3	4
	Příznivé mikroklima	5	3	3	3	4
	Podmínky pro pěší	5	4	4	3	4
	Podmínky pro pobyt	5	3	3	2	5
	Přístupnost k vodě	5	1	1	1	2
	Míra využití	5	4	4	3	3
	Nabídka aktivit	5	2	2	2	5
	Kvalita zeleně	5	3	4	4	4
	Údržba a péče	5	3	4	3	3
	Průměr	4,7	3	3,2	2,6	3,8

Zdroj: Vlastní zpracování

Abstrakt

Tato bakalářská práce se věnuje tématu veřejných prostranství podél toku Drnového v rámci města Klatovy. Práce se zabývá pojmem veřejná prostranství a jeho významem. Současně rozebírá typy veřejných prostranství, jaké funkce plní tato prostranství v rámci urbanistické struktury měst a zároveň jakou funkci mají vodní toky ve městech. Následně rozebírá problematiku spjatou s rozvojem veřejných prostranství podél vodních toků a uvádí některé možnosti a případy revitalizace vodních toků ve městech. Účelem práce bylo zmapovat výskyt veřejných prostranství na území města Klatovy a zhodnotit aktuální stav vybraných prostranství. V souvislosti s již vypracovanou územní studií, která se zabývá veřejnými prostranstvími v intravilánu města Klatovy, byla tato studie posuzována, zdali jsou návrhy v ní uvedené skutečně adekvátní k současnému stavu těchto míst a zdali by byla navrhovaná změna žádaná z pohledu každodenních interakcí obyvatel. Spolu s tím bylo jedním z cílů této práce zjistit oblasti možného rozvoje těchto i dalších potenciálních prostranství a navrhnout jejich zapojení v souvislosti s Drnovým potokem.

Šíma, M. (2023). *Potenciál Drnového potoka pro rozvoj veřejných prostranství v Klatovech* [Bakalářská práce, Západočeská univerzita v Plzni].

Klíčová slova: Drnový potok, Klatovy, veřejná prostranství, vodní toky, revitalizace

Abstract

This bachelor thesis deals with the topic of public spaces along the creek Drnový potok within the city of Klatovy. The thesis deals with the concept of public spaces and its meaning. At the same time, it analyses the types of public spaces, what functions these spaces fulfil within the urban structure of cities and also what function watercourses have in cities. It then discusses the issues related to the development of public spaces along watercourses and presents some possibilities and cases of revitalisation of watercourses in cities. The aim of the thesis was to map the occurrence of public spaces in the territory of the city of Klatovy and to evaluate the current state of selected spaces. In the context of the already prepared spatial study, which deals with public spaces in the intravital area of the city of Klatovy, this study assessed whether the proposals in it are really adequate to the current state of these places and whether the proposed change would be desirable in terms of everyday interactions of the inhabitants. Along with this, one of the objectives of this work was to identify areas of potential development for these and other potential spaces and to propose their involvement in relation to the creek Drnový potok.

Šíma, M. (2023). *The potential of creek Drnový potok for the development of public spaces in Klatovy* [Bachelor Thesis, University of West Bohemia].

Key words: Drnový potok, Klatovy, public spaces, watercourses, restoration